

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Фонд је ове године послао више од 22.000 пензионера бесплатно у бање, поделио 56.000 пакета и финансира спортске и културно-рекреативне активности пензионера као посебан вид друштвеног стандарда, рекао је директор РФ ПИО Реља Огњеновић

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

КОНТИНУИТЕТ ПОДРШКЕ ПЕНЗИОНЕРИМА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић

Париска бр. 9,

11000 Београд,

011/2030-742

e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743

011/2030-744

ШТАМПА:

Штампарииа

ЈП „Службени гласник“

Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије

се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ ОСОБА – 1. ОКТОБАР

Последња предрасуда

Социолози, антрополози, филозофи посветили су деценије и томе борби против разних дискриминација, само је недовољно истражена остала лична а општа стигматизација по основу година. Понекад се чини да је старост свесно изопштена из овог круга инклузивности као преостала друштвено прихватљива предрасуда. Док се други облици дискриминације осуђују, она је нормализована. Распрострањена, прихваћена, невидљива.

Људи имају различите идеје о томе када старост почиње на основу фактора као што су физичко здравље, менталне способности, преостали животи век или само традиционални стереотипи. Занимљиво је да што је особа старија, и почетак старости помера за касније јер заправо не постоји један биолошки маркер који би идентификовао у ком моменту је неко стигао у ову доб. Што значи да је старост донекле флуидан друштвени конструкт који најчешће није објективан.

У 21. веку живимо у доба сеизмичких демографских промена и извесно је да се мора поново преиспитати, па и редефинисати шта значи бити „стар“. Традиционална култура нас од детињства бомбардује порукама колико је страшно остарити, а ако ове поруке не почнемо да доводимо у питање оне ће постати део нашег идентитета. Начин на који замишљамо старост директно утиче на наш сопствени пут старења јер почињемо да се понашамо у складу са друштвеним очекивањима. А то има дубок утицај на нас, утврдила је наука: испоставило се да различита веровања о старости могу да „украду“ или додају скоро осам година нашем животу.

– Морам се ослободити претпоставке да је старење само болест и зависност. То није засновано на доказима. Наука је разоткрила тај стари наратив, али наше друштво и даље живи по њему и пропушта прилике без преседања које се могу појавити ако само преобликујемо средину за дужи, здравији живот – каже геријатар и епидемиолог Линда Фрид.

Менталне слике којих се свако од нас држи производ су наше културне „исхране“, емисија које гледамо, ствари које читамо или шала којима се смејемо. Ако ту направимо прави избор, промениће се наше размишљање о старењу, па и начин на који старимо ми сами.

Јер – стереотипи о старењу су разбијени. Нове генерације које стижу за пензију редефинисале су сва животна доба кроз која су прошле, а сада

коначно и старост. Они знају да старији могу бити много тога а не само некорисни и немоћни. По свему судећи, то разуме и бизнис пошто, у развијеном делу света, никада није било више фирми и компанија чији су власници старији од 65 година. Старији предузетници поседују половину малих предузећа у САД, а на традиционалној листи часописа Фортуна која рангира 500 највећих корпорација око 18 одсто челних позиција заузимају они од 65+, док је компанија коју води 94-годишњи Ворен Бафет међу десет најуспешнијих.

Такође, иако генерације нису монолитне, многа истраживања последњих година показују да послодавци радо запошљавају старије раднике јер су, како кажу, најлојалнији и имају више социјалне мотивације: емпатију и жељу да буду од користи заједници. Како је недавно известио Фајненшел тајмс, радници млађи од 35 година много чешће пријављују депресију и изгарање него старији од 50 година. Овај феномен повећања среће и задовољства животом како старимо толико је контрадикторан нашем погледу на старење да је скван и термин „парадокс старења“.

Овде наравно није реч о томе да се људи у зрелим годинама исцрпљују и избрљују. Само зато што директори великих компанија остају на послу у својим 70-им и 80-им, не значи да сви морамо, већ да у тим додатним годинама нешто корисно допринесемо својим великим искуством – сами себи, породици, заједници.

Младост није предуслов за живот у потпуности, може се то у свим животним добима па и у старости, лакше него што се чини. Постоји мир који долази са годинама, јасноћа да сврха није у томе колико можемо да урадимо, већ у квалитету онога што смо изабрали да радимо. Извесно је да време протиче, али машта не стари, а снови су заувек.

М. Јовановић

ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ И ДИРЕКТОР ФОНДА ПИО НА ОТВАРАЊУ 17. ОЛИМПИЈАДЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Континуитет у подршци пензионерима

На шеталишту Променада у Врњачкој Бањи, 19. септембра ове године, свечано је отворена 17. Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба. Отварању су присуствовали председник Владе Републике Србије, Милош Вучевић, директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић са сарадницима, председник општине Врњачка Бања, Бобан Ђуровић, као и представници организатора

за коју смо у овој години издвојили преко 22 милиона динара, што је четири и по пута више него 2016. године када смо почели да финансирамо спортске и културно-рекреативне активности пензионера као посебан вид друштвеног стандарда. Хвала вам што верујете у своју државу. Хвала вам за жртву коју сте поднели свих ових година и хвала вам што сте нам изградиле државу. Обећавам да ће ваша држава и даље бити уз вас

Пружамо подршку пензионерима не само на речима, већ и кроз дела, рекао је у Врњачкој Бањи директор Фонда

Олимпијаде – председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, и председница Покрета трећег доба Србије, Драгана Калиновић.

Директор Фонда ПИО обратио се присутнима изразивши задовољство што је део најмасовнијег скупа пензионера који се одржава током године.

– Част ми је и задовољство што сам данас овде и што сам део најмасовнијег скупа пензионера у току године. Поздрављам вас испред Републичког фонда ПИО и пружам вам подршку, али не подршку само на речима, већ и подршку кроз дела. А наша дела имају континуитет. И ове године смо послали више од 22.000 пензионера бесплатно у бање, поделили смо 56.000 пакета пензионерима, финансијски подржавамо ову манифестацију

и да ће једно од основних начела бити континуитет у помоћи пензионерима – рекао је Реља Огњеновић.

Отварању манифестације присуствовали су председник Владе Милош Вучевић и директор РФ ПИО Реља Огњеновић

Отварајући Олимпијаду, председник Владе Србије, Милош Вучевић, је захвалио пензионерима на свему што су урадили за Србију.

– Да није било вас, не бисмо до краја године могли да спојимо Моравски коридор и Врњачку Бању са ауто-путем, да није било вас, Србија не би опстала. Преносим вам поруке председника државе и Владе Србије: прво, до краја године пензије ће бити повећане за око 11 одсто; друго, у наредне две године држава ће трајно решити питање пензио-

нера са најмањим примањима, и треће, позивамо вас да се укључите у доношење свих најважнијих одлука за државу и друштво. Хајде да радимо заједно да наша деца и унуци остану да раде у нашој Србији – поручио је премијер Вучевић.

По завршетку церемоније отварања, директору Републичког фонда ПИО припала је част да повуче први сликарски потез на белом платну и тиме симболично отвори сликарску колонију Олимпијаде.

Г. О.

Најбољи Пријепољчани

Највећи спортски сусрети пензионера у Србији окупиле су ове године око 550 учесника, сврстаних у више од 110 екипа, који су се такмичили у пет дисциплина. Одмах по отварању 17. Олимпијаде почела су надметања у шаху, по швајцарском систему, а првог дана, у хотелу „Бреза“, отворена је и изложба Сликарске и иконописачке колоније.

Другог дана на програму су била такмичења у штафети у брзом ходању – „Брзо ходај, ал' не трчи“, и у пикаду – „Будимо смирени и прецизни“. Отворени су Мини сајам и Здравствено волонтерско саветовалиште Покрета трећег доба, а обавезан део програма сваке године је и дружење са најмлађима: поред трке „На слово, на слово“ ђака првака Основне школе „Попински борци“, у сегменту „Креативно дете“ припремљена је и дводневна школица за мале сликаре и цртаче. На међугенерацком панелу разговарало се о добровољним радним акцијама, а састао се и Књижевни клуб.

Последњег дана такмичари су се надметали у извођењу слободних бацања и пенала. Од ван-спортских активности одржани су Олимпијски сусрет писаца трећег доба и Биоскоп трећег доба.

Током трајања Олимпијаде организован је и већ по традицији увек врло посећени Базар здравља, а нису изостала ни вечерња дружења учесника уз наступе културно-уметничких друштава и талената трећег доба.

Екипни победник ове године је екипа Пријепоља, а из истог удружења долази и најбољи спортиста Ката Мрдак.

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Реизабрани вршиоци дужности председника и заменика председника УО Фонда

На седници Управног одбора Републичког фонда ПИО, одржаној 25. септембра ове године, чланови УО изабрали су вршиоца дужности председника и вршиоца дужности заменика председника Управног одбора Фонда, којима истиче двогодишњи мандат. На функцију в. д. председника Управног одбора РФ ПИО поново је изабран Данило Вујичић, досадашњи в. д. председника, представник Владе Републике Србије, а такође је реизабрана и в. д. заменика председника, Весна Ковачевић Станковић, представница Уније послодаваца Србије.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању прописује да се чланови Управног одбора именују на период од четири године, док председника и заменика председника Управ-

Слева наредно заменик директора ПФ Александар Илић, заменик директора Фонда др Александар Милошевић, директор РФ ПИО Реља Огњеновић, в. д. председника УО Данило Вујичић и в. д. заменика председника УО Весна Ковачевић Станковић

ни одбор бира на две године. И Данило Вујичић и Весна Ковачевић Станковић на ове функције су изабрани други пут у актуелном сазиву Управног одбора Фонда.

Говорећи о раду Управног одбора Фонда у протекле две године, в. д. председника УО

рекао је да чланови Управног одбора и стручне службе Фонда имају потпуни основ и разлог да буду задовољни радом Фонда ПИО и самог Управног одбора, с обзиром на то да су постигнути изванредни резултати у основној делатности, што се пре свега односи на чињеницу да су

пензије стабилне, редовне и да никада нису биле веће.

– Управни одбор Фонда, на чијем сам челу, презадовољан је радом Фонда ПИО, како радом руководства Фонда, тако и свих запослених, јер остварити овакве резултате у овом периоду није било лако ни једноставно. Велику захвалност дугујемо и држави јер је створила такав амбијент да имамо велики број запослених, да је сваки рад на црно суспендован, тако да имамо овакав прилив у нашем буџету – казао је в. д. председника Управног одбора Фонда, Данило Вујичић.

Он је захвалио на поново указаном поверењу и изразио уверење да ће Фонд и Управни одбор Фонда постизати успехе и у будућем раду.

В. Кадиф Станковић

ПРИЈЕМ ГРАЂАНА КОД ДИРЕКТОРА ФОНДА ПИО

Најбољи је директан разговор

Ради излагања у сусрет корисницима и осигураницима, поред постојећих начина комуникације који су на располагању странкама, Фонд им је однедавно омогућио да одговоре на своја питања добију и у директном разговору са највишим руководством. Једном недељно заинтересоване грађане примао је директор Републичког фонда ПИО, Реља Огњеновић, у свом кабинету, како би кроз разговор са њима учествовао у изналажењу суштинских решења која понекад захтевају доста корака, односно процедура, да би неки проблем био до краја решен. Питања грађана су се односила на дуго трајање поступка и немогућност доношења решења због недостајућих података у бази матичне евиденције, на остваривање права на новчане накнаде, проблеме око недостајућих података од иностраних носилаца осигурања, као и на остваривање осталих права

из ПИО. Директор је био у прилици да се лично увери са којим проблемима се странке сусрећу, али и да их, заједно са сарадницима, упуту како је могуће решити поједине недоумице које имају, а неким и да лично уручи решења о остваривању права. Такође, ово је била и прилика да грађани упуте похвале и сугестије на рачун рада Фонда ПИО, као и да са директором поразговарају и о свакодневним дешавањима.

– Наше је да саслушамо, уважимо и одреагујемо на сугестије које нам странке упуте током разговора у директној комуникацији, што нам омогућава да пословне процесе Фонда појаснимо странкама које очекују остваривање права, а да на основу повратних информација добијених током разго-

Странке су добиле одговоре и савете како да реше недоумице или проблеме које имају

вора, побољшамо и прилагодимо постојеће услуге Фонда и скратимо процесе рада. Осим финансијске стабилности Фонда ПИО, редовних повећања пензија и осталих припадљности, важно нам је да кроз свакодневни рад унапредимо пословање како бисмо на сваки могући начин подigli квалитет живота најстаријих суграђана, а то се најбоље постиже кроз директан разговор са грађанима, кроз осавремењивање и увођење нових технологија и убрзавање процеса рада – рекао је Огњеновић.

Осим оваквог начина комуникације, странке помоћ, савет и информације везане за остваривање права из ПИО могу добити у бесплатној правној помоћи у филијалама, кроз питања и одговоре путем Контакт центра или званичних мејлова, а уколико желе да разговарају са референтом у вези са кретањем свог предмета, могу им се обратити у надлежној филијали Фонда, у уобичајеном термину за пријем странака понедељком и четвртком од 8 до 12 часова.

Ј. Т.

ОБАВЕЗЕ ДЕЦЕ, ПОРОДИЧНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Потврде за све категорије студената

После летњих одмора и опуштања почиње нова школска и универзитетска година, а већина грађана се враћа својим редовним пословима. Деца, корисници породичне пензије Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање у ово доба године достављају потврде о школовању. Они старији од 15 година то већ знају. Деци која пуне 15 година ово је сасвим нова обавеза на коју не смеју да забораве како би несметано користили породичну пензију. Школске потврде нису једина обавеза коју имају деца породични пензионери.

Да би се право на породичну пензију задржало, потребно је да дете које је напунило 15 година похађа средњу школу. Деца од 20 до 26 година старости потврдом доказују похађање високошколске установе. Закон о пензијском и инвалидском осигурању не прави разлику између редовног и ванредног школовања, као ни између самофинансирајућих и студената на буџету. Сва деца са навршених 15 година живота имају обавезу да Фонду ПИО доставе доказе о томе да похађају одговарајућу школу. То треба да чине благовремено, без одлагања, одмах по упису сваке школске године. Осим података о идентитету детета и установе која је издаје, потврда треба да садржи и податке о томе на коју школску годину се односи. У потврди се наводи и статус који ученик, односно студент има у тој школској години. Изузетак су деца код којих је утврђена неспособност за самосталан живот и рад. Овој деци школовање није услов за коришћење породичне пензије па потврду не треба да достављају ни у случају да похађају школу.

Студирање у иностранству

Број ученика и студената који наставу похађају код иностраних образовних институција је из године у годину све већи. Ни школовање путем интернета, нарочито након пандемије

коронавируса, није више тако ретко. Такође, бројни су и млади који се школују у иностранству. Због тога је неопходно правилно утврдити основаност коришћења права на породичну пензију за децу која наставу похађају на овај начин. У циљу да се тај задатак обави без пропуста, министарство у Влади Републике Србије у чијој је надлежности просвета редовно сачињава спискове школских установа које имају дозволу за рад. У случају да за дете које похађа неку установу не може са сигурношћу да се утврди да ли испуњава услове за коришћење породичне пензије, докази о школовању се тумаче у сарадњи са Министарством.

Део корисника породичне пензије школује се изван граница Републике Србије, по школским програмима који нису увек слични онима који се примењују у домаћој просвети. За њих је некада потребно додатно тумачити чињенице наведене на потврди. Најчешће разлике у односу на ученике и студенте који наставу похађају у Србији огледају се у другачијим нивоима школовања. На пример, назив иностране школске установе може да упућује на високу школу иако се ради о средњошколској установи. Датум почетка школске године, односно семестара и њиховог трајања се некада значајно разликују.

Аутентичност школских потврда из иностранства често се не потврђује онако како је код нас уобичајено – печатом,

већ електронским потписом. А некада се за то користе кодови. Такви кодови су у последње време и код нас популарни – бар-кодови и QR (кју-ар) кодови, попут оних које виђамо на уплатницама за комуналне и друге услуге. Код садржи адресу која води на наменску интернет страницу школе која садржи исте податке као потврда, чиме се доказује њена аутентичност. Сва деца која од школске установе потврду добију на страном језику, треба уз потврду да доставе и превод овлашћеног судског тумача.

Благовремено достављање потврде о школовању може утицати не само на право детета на породичну пензију, него и његовог живог родитеља. Наиме, прописи дозвољавају брачном другу који није навршио године живота потребне за признавање права на породичну пензију да то право користи уз вршење родитељске дужности према детету које прима пензију.

Исплата може привремено да се обустави

Подсећамо, услов за самостално коришћење породичне пензије за удовицу умрлог осигураника је навршење 53 године живота, а за удовца 58 година живота. Закон прописује и да преживели брачни друг право на породичну пензију трајно задржава у случају када потребне године живота наврши у току трајања права за дете. Уколико дете не достави потврду о шко-

ловању, право на пензију престаје, а уколико нема довољно година живота – без права може да остане и други родитељ.

Неблаговремено достављање потврде довешће до привремене обуставе исплате породичне пензије. Обустава се одређује и без доношења решења како би се избегла преплата. На овај начин штите се и Фонд ПИО и пензионери од излагања непотребним трошковима наплате неосновано исплаћених износа. Ипак, на овај начин је могуће умањити преплату само у случају када право на породичну пензију користи једно дете, а не и у случајевима када постоји више корисника. Дете које је завршило или прекинуло школовање о томе треба благовремено да обавести Фонд, а неосновано исплаћена пензија свакако мора да се врати.

Студенти појединих високошколских установа некада не могу на време да доставе доказе о упису школске године, јер последњи испитни рокови из претходне године трају и у време када би већ требало да почне наредна школска година. Некада се упис нове школске године одлаже и из других објективних разлога. У Фонду може да постоји разумевање за кашњење из оваквих разлога, али то је и разлог више да се потврде доставе одмах по издавању. Једино тако исплата пензије може несметано да се настави и корисник се не излаже ризику.

За крај, подсећамо децу породичне пензионере да доказе о школовању треба да доставе и иностраним носиоцима осигурања код којих су остварили право на пензију. Наравно, то се чини у складу са прописима земље чију пензију користе. Као и одрасли, и деца породични пензионери дужни су да обавесте Фонд уколико се запосле или обављају самосталну делатност. Уз поједине изузетке, почетак обавезног осигурања обично значи и престанак исплате породичне пензије.

М. Мирић

САВЕТОВАЊЕ ЛЕКАРА ВЕШТАКА ФОНДА ПИО

Континуирано стручно усавршавање

На Дивчибарама, од 17. до 20. септембра 2024. године, одржано је 21. Саветовање лекара вештака. Овогодишње саветовање са око 120 учесника – лекара вештака Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и предавача, отворила је др Љиљана Митровић, директорка Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО.

– Едукација наших лекара вештака кроз форму саветовања, где нам своја сазнања и искуства преносе еминентни лекари, академици и универзитетски професори, јесте стратешко опредељење Фонда, јер је развој знања и вештина од приоритетног значаја за квалитетно обављање послова вештачења и за постизање једнообразности у поступцима вештачења. На нашим лекарима је врло велика одговорност и од њиховог знања, способности и посвећено-

сти послу зависи квалитет прегледа и квалитет налаза, оцене и мишљења, на основу кога се права из пензијског и инвалидског осигурања остварују или не остварују. Очекујемо да ћемо, кроз интерактивни дијалог са еминентним предавачима, спознати најновија медицинска достигнућа у домаћој и светској пракси, а стечена знања и вештине надаље примењивати у поступку медицинског вештачења – рекла је др Љиљана Митровић приликом отварања саветовања.

Током четири дана саветовања учесници су имали прилику да присуствују предавањима и учествују у дискусијама на различите теме из области неурохирургије, васкуларне хирургије, пнеумофтизиологије, кардиологије, хематологије, неурологије, реуматологије, ендокринологије, психијатрије, медицине рада и ургентне медицине, о којима су говорили универзитетски профе-

Др Љиљана Митровић, директорка Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО

сори и еминентни стручњаци из наведених области, са наших универзитета и клиника.
В. Кадих Станковић

Отворена Испостава РФ ПИО у Борчи

У петак, 13. септембра, за кориснике и осигуранике београдске општине Палилула почела је са радом Испостава Фонда ПИО у Борчи, у улици Ивана Милутиновића бр. 12. То је сада једна од укупно шест испостава

које се налазе на пословном подручју Филијале РФ ПИО за град Београд.

Испостава Палилула налази се у оквиру Услужног центра ГО Палилула и опслужује 41.500 пензионера, као и 90.000 осигураника.

У овој испостави корисници и осигураници радним данима, од 8 до 15 часова, могу да поднесу захтеве за остваривање права, да добију уверења и потврде, да провере податке из базе матичне евиденције, да обаве све послове везане за исплату, али и остале послове из надлежности филијале утврђене општим и другим актима Фонда.

Отварањем Испостава Фонда у Борчи значајно је олакшано пружање услуга становницима са територије леве обале Дунава која укључује насеља Борча, Крњача, Овча, Јабучки рит, Бесни Фок, Ковилово, Котеж, Падинска Скела, Врбовско.

У оквиру Услужног центра ГО Палилула, поред Испостава Фонда ПИО, налазе се и шалтери, односно канцеларије општине Палилула, Градске управе града Београда, ЈКП Београдски водовод и канализација, Националне службе за запошљавање и ЈКП Инфостан технологије.
Г. О.

Где су пензионери, ту је и Фонд

Спортска манифестација пензионера Рашког округа, „Треће спортско доба“, одржана је, крајем августа, на Атлетском стадиону у Краљеву. Такмичење ветерана организовано је у сарадњи Спортског савеза Краљева, краљевачког Удружења пензионера, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијале Краљево и Градске управе. Поред пензионера Краљева, у надметању су учествовале екипе из Врњачке Бање, Сјенице, Тутина и Новог Пазара, са укупно око 60 такмичара.

Обраћање Биљане Барловац, директорке Филијале РФ ПИО Краљево

Најстарије спортисте бодрила је расположена публика, а поздравили су их и подржали и градоначелник Краљева др Предраг Терзић, председник Спортског савеза Александар Даишевић, као и директорка Филијале Фонда ПИО Краљево Биљана Барловац.
Г. О.

Дијалогом до праведног друштва

Међународна организација рада и ЕУ представиле су, 18. септембра, у Београду пројекат који има за циљ оснаживање положаја и права радника и јачање капацитета државне управе. Пројекат „Оснаживање социјалног дијалога у Републици Србији” се реализује у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, синдикатима и Унијом послодаваца, Социјално-економским саветом и Агенцијом за мирно решавање радних спорова.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Немања Старовић, на представљању је рекао да пројекат симболизује заједничку визију и посвећеност унапређењу социјалног дијалога у Републици Србији, те да социјални дијалог није само алат, већ темељни принцип који води ка стварању праведног, солидарног и стабилног друштва.

Старовић је указао да је у времену економских, социјалних, технолошких и еколошких изазова веома важно да се оснажи култура дијалога и да се разговара језиком чињеница и аргумената.

Министар Немања Старовић на представљању пројекта о социјалном дијалогу

– Наша улога, као носилаца јавних политика, јесте да створимо платформе и оквиру за тај дијалог, и омогућимо да сваки глас буде саслушан. Кроз овај пројекат ћемо радити на модернизацији и усклађивању нашег радног законодавства са међународним стандардима, што је корак од огромног значаја за све грађане Србије. Очекује нас рад на новом закону, оквиру који ће омогућити да социјални дијалог не буде само формалност, већ жива пракса у којој сви

учествују. На овај начин ћемо осигурати да наши закони о раду, мирном решавању радних спорова, социјално-економском савету и штрајку одговоре на потребе данашњег тренутка – рекао је министар и додао да пројекат подразумева и конкретне активности које ће јачати капацитете свих партнера, од државне управе до локалних самоуправа и социјално-економских савета.

Он је истакао да социјални дијалог није статичан већ динамичан процес, а у прилог томе говори значајан успех свих чланова Социјално-економског савета, када су социјални партнери, први пут од 2017, постигли консензус и донели одлуку о висини минималне цене рада за 2025. годину, која ће износити 53.592 динара.

Министар Старовић је нагласио и да је вредност овог пројекта доказ подршке коју Србија добија од међународних партнера, али и доказ нашег капацитета да одговоримо на све изазове који су пред нама.

Пројекат, који је Европска унија подржала са милион евра, требало би да траје до краја фебруара 2028. године.

Г. О.

БИЉАНА БАРОШЕВИЋ ОТВОРИЛА 32. РЕПУБЛИЧКЕ СПОРТСКЕ ИГРЕ

Спорт као облик интеграције

Тридесет друге Републичке спортске игре које, под покровитељством Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, организује Савез паралимпичара и квадриплегичара Србије, одржане су од 16. до 19. септембра у Врњачкој Бањи. Игре су окупиле више од 120 учесника из Србије, Црне Горе, Северне Македоније, Словеније, Босне и Херцеговине и Хрватске, који су се такмичили у атлетици, стрелаштву, шаху, пикаду, стоним тенису, кошарци у колицима. Међу учесницима су били и параолимпијци, носиоци олимпијских и међународних признања.

Отварајући манифестацију која је ове године организована под називом „Ако играш, побеђујеш”, помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у Сектору за заштиту особа са

инвалидитетом, Биљана Барошевић, рекла је да су на Стално отвореном конкурс за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Савезу паралимпичара и квадриплегичара Србије за реализацију Игара одређена средства у износу од 5,6 милиона динара.

– Данас је празник спорта у Врњачкој Бањи, где су се окупиле такмичари из Србије и региона да заједно славимо спорт, игре, различитости међу нама и једнака права за све. Следећи политику председника Србије Александра Вучића, један од основних приоритета Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Сектора за заштиту особа са инвалидитетом је борба за једнака права и могућности свих наших грађана и унапређење положаја особа са инвалидитетом –

Помоћница министра за рад Биљана Барошевић са учесницима Републичких спортских игара

истакла је Барошевић и додала да Министарство континуирано подржава рад Савеза паралимпичара и квадриплегичара Србије и удружења у његовом саставу.

Од 2019. до 2024. године на Програмском конкурс за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији овом савезу је усмерено готово 57 милиона динара, а износ додељених средстава

се из године у годину повећава. Барошевић је навела и да у 2024. години укупно одређена средства износе 16,1 милион динара.

Организатори су помоћници министра Биљани Барошевић уручили захвалницу за подршку у реализацији овогодишњих игара и допринос у афирмацији спорта особа са паралимпичарима и квадриплегијом.

Г. О.

Први АИсалон у Београду

У Београду је, у ICT Hubu, 19. септембра одржан први АИсалон, догађај који је Србију

повезао са светским центрима иновација попут Њујорка, Токија, Сан Франциска и Амстердама. Салон је окупио АИ стручњаке, стартапе и инвеститоре, али и ентузијасте које занима вештачка интелигенција, како би разменили идеје и створили нове пословне прилике.

– Након што смо организовали први АИсалон у Београду, јасно је да вештачка интелигенција постаје важна тема за нас. Наш фокус у наредном периоду биће примена АИ у различитим секторима, али и едукација заједнице – рекао је Коста Андрић, извршни директор ICT Huba.

Одржана 56. Чивијада

Шабачка Чивијада настала је давне 1968. под слоганом „Белосветски вашар хумора и сатире“ у циљу очувања духа и изворног хумора народа овог краја, Мачве, Посаво-тамнавине, Поцерине и самог Шапца као центра збивања. Протеклих дана, од 19. до 21. септембра, Шапчани су угостили пријатеље и познанике који су дошли са свих страна света и кажу да су ова Чивијада и 17. чивијашки карневал били посебни и најпосећенији до сада.

Овогодишњи програм под називом „У срцу града Чивијада“ почео је Чивијашким часом у основним школама. У пешачкој зони Карађорђевој улици отворен је базар старих и уметничких заната, уприличена изложба карикатура и проглашени победници за најбољи афоризам, сатиричну причу и карикатуру. После подизања карневалске заставе, крунисања краљице и принцезе карневала уследили су Карневал кућних љубимаца, финале Шампитујаде и избор за Мис секица и Мистер батица. Најлепши сегмент је био карневал мама и беба са више од 600 малих учесника. И дечији Чивијашки карневал окупио је неколико стотина основаца и предшколаца.

У главном догађају, великом међународном Чивијашком карневалу, учествовало је више од 400 гостију и 27 трупа из готово целе Европе. Избран је и нови председник Чивијашке републике.

Манифестацију увек прати надалеко чувени Шабачки вашар, а посебна атракција је велики луна парк, опремљен најмодернијим справама за возњу. Покровитељи манифестације су и ове године били град Шабац и ТО Шабац.

Ноћни маркет и у Нишу

На недавно реконструисаној пијаци „Криве ливаде“, на Булевару Немањића у Нишу, 30. августа одржан је први нишки Ноћни маркет, који је окупио више од 120 излагача. Понуда је била разноврсна и богата. Осим домаће хране, вина, разних врста сирева, меса припремљеног испод сача, бургера и разноврсних ђаконија, у понуди је била и гардероба, козметика, различите рукотворине, антиквитети. Посетиоци су све могли да дегустирају и да пазаре уз музику за коју су били задужени познати ди-џејеви, а из Јавно комуналног предузећа „Тржница“ кажу да је кроз пијацу током Маркета прошло скоро 3.500 грађана.

– Први пут имамо нешто овако у нашем граду. Посећеност показује колико је интересовање суграђана да пазаре производе којих иначе нема у понуди на класичној пијаци. Суштина је била да промовишемо домаће производе а да смо на добром путу казује и податак да су нас многи већ питали када ћемо ово поновити – рекао је в. д. директора Тржнице, Горан Ђорђевић, и најавио да је у плану да Маркет буде организован четири пута годишње, два пута у летњем и два пута у зимском периоду.

Нови Сад: обукама до веће запошљивости младих

Пројекат „Ка већој запошљивости младих у Новом Саду 2024“, који за циљ има повећање запошљивости и подстицање предузетничког духа успостављањем дугорочног система одрживог каријерног вођења и саветовања младих, покренуто је град Нови Сад са Градском управом за спорт и омладину, Канцеларијом за младе са партнерима Градском управом за опште послове, Канцеларијом за сарадњу са цивилним друштвом града Новог Сада и Средњом машинском школом. Пројекат је финансијски подржало Министарство туризма и омладине.

У оквиру пројекта предвиђени су тренинзи за студенте и средњошколце, који ће учесницима обезбедити стицање корисних знања и вештина. У оквиру прве фазе планирано је да се током септембра, октобра и новембра ове године одржи пет бесплатних тренинга на тему „Меке вештине“.

Више информација о самим тренинзима али и о начину пријаве заинтересовани могу пронаћи на сајту Канцеларије за младе града Новог Сада www.kzm.novisad.rs, на друштвеним мрежама Канцеларије за сарадњу са цивилним друштвом града Новог Сада, као и путем имејла kzm@uprava.novisad.rs.

Кампања едукације јавности о меду

Савез пчеларских организација Србије (СПОС) је, уз подршку Немачке организације за међународну сарадњу ГИЗ, покренуо кампању са циљем едукације потрошача о меду и пчелињим производима. Кампања под називом „Пронађи свог пчелара“ има за циљ да информише јавност како да купе прави пчелињи мед.

Једна од кључних порука је препорука да се мед купује директно од пчелара, чланова СПОС-а, у које потрошачи имају поверење. Иако постоји могућност да и међу пчеларима има појединаца који фалсификују мед, СПОС је предузео мере како би такве случајеве спречио. Из СПОС-а истичу да је куповина меда од чланова организације, посебно оних који поштују стандард Добре пчеларске праксе, најсигурнији начин набавке квалитетног производа. У оквиру кампање најављено је и покретање мобилне апликације „Медотека“, путем које ће се сви заинтересовани моћи да добију информације о меду и његовим својствима.

Просечна зарада у јулу – 97.835 динара

Републички завод за статистику саопштио је да је просечна бруто зарада обрачуната за јул 2024. године износила 135.195 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 97.835 динара.

Раст бруто зарада у периоду јануар-јул 2024. у односу на исти период прошле године износио је 15,1 одсто номинално, односно 9,7 одсто реално, док је просечна нето зарада већа за 15,0 одсто номинално, односно 9,6 процената реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за јул 2024. номинално је већа за 16,9, а реално за 12,1 одсто, док је просечна нето зарада већа за 16,8 одсто номинално, односно 12,0 одсто реално.

Медијална нето зарада за јул 2024. године износила је 76.000 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Јубиларни Дани Врања

Завичајна варош Борисава Станковића, песника људских душа, приповедача и књижевног сликара старог града, од 28. до 31. августа била је у знаку јубиларне културно-туристичке манифестације Дани Врања.

На светковини која је означила крај овогодишњег врањског културног лета било је свега шта душа иште, па и радионице грнчарства, дубореза, ткања и справљања аутохтоних јела из бакине кухиње.

Организатори 20. по реду манифестације успели су у науму да оживе старо Врање, а препознатљиву културно-туристичку сагу о негдањој касаби и потоњој модерној вароши употпунили су добро посећени бесплатни концерти Ане Бекуте, Ангелине (Анђеле Вујовић), Кикија Лесендрића и „Пилота“, као и певачице и глумице Милице Павловић. Одушевили су и фолклорни ансамбли из Републике Српске, Северне Македоније, Прокупља, Босилеграда и Врања, а забаву за све генерације употпуниле су књижевнице Милена Секулић Одаловић и Љиљана Шарац.

Посетиоце из Врања, Бујановца, Прешева, Трговишта, Владичиног Хана, Сурдулице и Босилеграда и госте из Северне Македоније, Бугарске и Босне и Херцеговине одушевио је глумачки приказ одломака из дела Боре Станковића. У граду мерака и карасевдаха тачку на овогодишњу јубиларну манифестацију ставио је величанствени ватромет.

Промоција онлајн библиотеке за слепе

Библиотека „Др Милан Будимир“, највећа библиотека за слепе у региону, уз подршку Министарства културе, покренула је услугу онлајн библиотеке за све слепе и слабовиде поштоваоце књиге, али и оне који због инвалидитета нису у могућности да самостално читају.

Према речима Милана Стошића, председника Савеза слепих Србије, библиотека има непроценљив значај јер књига представља прозор у свет и врсту терапије за многе чланове Савеза.

– Захваљујући подршци Министарства културе и сарадњи са Министарством информисања и телекомуникација успели смо нашу библиотеку да прилагодимо напредним технологијама и омогућимо нашим члановима да на савременији и лакши начин користе књижевно благо наше библиотеке – истакао је Стошић.

Захваљујући онлајн платформи, која подржава све оперативне системе, чак и корисници који не могу да дођу до библиотеке, могу да слушају и преузимају књиге без икаквих тешкоћа.

Промоцији онлајн библиотеке, одржаној 25. септембра, присуствовали су представници више министарстава, институције Повереника за заштиту равноправности, ученици и наставници Школе за ученике оштећеног вида „Велько Рамадановић“, као и представници локалних организација чланица Савеза слепих Србије.

Сабор гајдаша у Сврљигу

На летњој позорници Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг, 7. септембра одржан је 17. Сабор гајдаша балканских земаља. Наступило је 11 гајдаша, чувара традиције са ових простора. Жири који су чинили етномузиколози Марија Витас и Анастасија Живковић, гајдаш из Сврљига Лазар Савић и Вук Миленковић у име организатора, одлучио је да Плакету за најбоље одсвирано коло добије Филип Богдановић, гајдаш из Лебана, док је Александру Васову из Димитровграда припала Плакета за најбоље одсвирану песму.

Свеобухватни победник у категорији двогласних гајди је Владан Радишављевић из Алексинца, а у категорији трогласних гајди најбољи је био Вања Илијев из Зрењанина.

Сабор је организовао Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, под покровитељством општине Сврљиг и уз свестрану помоћ Министарства културе.

Шумаријада 2024 у Врњачкој Бањи

Двадесет и други Сабор шумара, одржан у Врњачкој Бањи, окупио је учеснике из свих газдинстава ЈП „Србијашуме“, али и појединце који су се надметали у спортским и шумарским дисциплинама.

Популарну Шумаријаду су организовали ЈП „Србијашуме“, предвођени в. д. директора Крстом Јањушевићем, и Јединствена синдикална организација на челу са Петром Нећаком.

Такмичари и такмичарке су имали прилике да покажу спортски дух у бројним дисциплинама: шутирању тројки, малом фудбалу, одбојци, стоном тенису, пикаду, надвлачењу конопца, у шумарском вишебоју, скоку у даљ, трчању на 200 метара и шаху. Победнички пехар освојило је Шумско газдинство „Београд“, а највише пажње, као и увек, привукло је такмичење секача моторном тестером.

У оквиру Сабора одржан је и округли сто на тему „Изазови у шумарству и заштићеним подручјима – Заштита, ревизија заштите и проглашење нових заштићених подручја“, на коме су учествовали представници ЈП „Србијашуме“, Управе за шуме, Шумарског факултета и других релевантних институција.

Прва решења почетком октобра

Град Сремска Митровица померио је границе у домену социјалне заштите, породице деце са сметњама у развоју учинио видљивијим, а статус родитеља подигао на виши ниво.

Наиме, Скупштина града Сремска Митровица донела је одлуку о регулисању статуса за родитеље-неговатеље на територији града и тако постала прва локална самоуправа у Србији која је увела ову меру. Родитељи деце која у потпуности зависе од сталне неге и надзора друге особе убудуће ће имати право на надокнаду у износу минималне зараде у Републици Србији.

Иницијативу градоначелника Бранислава Недимовића Скупштина града је на седници одржаној 27. августа 2024. изгласала једногласно. Резултат у првих месец дана од када је одлука донесена је 26 захтева поднетих Градској управи за

социјалну заштиту и заштиту животне средине, док се прва решења очекују почетком октобра.

– Рок за одлучивање по захтеву је тридесет дана. Током тих тридесет дана комисија је дужна да размотри поднету документацију и обави посету породици која је потенцијални корисник ове мере. Комисију чине дипломирани правник, дипломирани дефектолог и

лекари: специјалиста педијатрије, специјалиста неурологије и специјалиста психијатрије. Након увида у чињенично стање из документације коју је родитељ приложио уз захтев и констатована да су испуњени општи услови, чланови комисије одлазе у кућну посету породици. У кућну посету одлази лекар чија специјалност је одговарајућа здравственом стању и врсти сметње која је присутна код детета (малолетне или пунолетне особе са сметњама у развоју) и дефектолог – објаснили су поступак из Кабинета градоначелника и истакли да комисија предлаже одлуку која је увек у најбољем интересу детета.

Право на статус родитељ-неговатељ признаје се једном родитељу за негу детета са сметњама у развоју код којег

постоји потпуна зависност од неге, помоћи и надзора друге особе ради задовољавања основних животних потреба, а које није у могућности да због здравственог стања похађа предшколску установу, школу или дневни боравак, услед чега родитељ није у могућности да оствари приходе сопственим радом. Право на статус родитељ-неговатељ не искључује право детета и родитеља на друге врсте помоћи и подршке града, а могу га остварити родитељи до навршене 65. године живота.

– На интернет страници града Сремска Митровица је објављена Одлука о начину остваривања статуса родитељ-неговатељ, као и Образац захтева за стицање статуса родитељ-неговатељ, где сваки родитељ може да се упозна са условима и поднесе захтев. Приликом предаје захтева родитељ ће добити све информације у Услужном центру Градске управе, на адреси Светог Димитрија 13 – наводе из градоначелничког Кабинета.

Борба родитеља деце са сметњама у развоју за достојанствен живот траје готово деценију. Адекватан закон би омогућио материјалну накнаду за бригу о деци, која је таква да им не даје могућност да се запосле и раде.

Марија Симовић-Максимовић

Спектар бесплатних помоћи

Град Сремска Митровица годинама уназад препознаје потребе деце, младих и одраслих особа са сметњама у развоју и инвалидитетом и потребе породице која о њима брине. Ту су лиценциране услуге: Дневни боравак, Лични пратилац детета, Помоћ у кући деци, младима и одраслима. Све услуге су бесплатне, не постоји новчана партиципација корисника.

У Кабинету градоначелника истичу да је приоритет социјална инклузија и интеграција сваког детета и породице која о њему брине, и укључивање детета у свакодневни живот у заједници.

ТРИБИНА ПОВОДОМ СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ АЛЦХАЈМЕРОВЕ БОЛЕСТИ

Време да се делује на деменцију

Како би се подигла друштвена свест и скренула пажња опште и друштвене јавности на изазове и проблеме са којима се суочавају особе са деменцијом, породице које брину о њима и заједнице у којима живе, Српско удружење за Алцхајмерову болест (СУАБ) организовало је у Београду трибину „Време је да се делује на деменцију“. Трибина је одржана и поводом Светског дан борбе против Алцхајмерове болести који се обележава 21. септембра.

– Процењује се да данас има више од 55 милиона људи у свету који живе са овим стањем, а у Србији више од 140.000, те да ће

се за око пет година ова цифра повећати на 78 милиона на глобалном нивоу – истакла је забрињавајућу статистику Надежда Сатарић, председница УО СУАБ.

Глобални подаци још говоре да 75 одсто оних који живе са деменцијом остаје недиагностиковано, док низак ниво свести, трајна стигма, дезинформације и дискриминација ометају напоре за решавање овог стања.

Осамдесет пет одсто људи који живе са деменцијом није у могућности да приступи подршци након дијагнозе. Правовремена дијагноза и пратећа постдијагностика могу

омогућити онима који живе са овим стањем да живе самостално дужи и достојанственије, истакнуто је на трибини.

М. С. М.

„Град по мери човека” у Лесковцу

Лесковац је онедавно богатији за неколико вежбалишта на отвореном а међу њима је и теретана за особе са инвалидитетом. Прва теретана у Јабланичком округу у ове сврхе изграђена је уз подршку градске управе и шведске хуманитарне организације „Хелветас”.

Идеја пројекта је потекла из Удружења особа са мултиплом склерозом, тачније од њихове потпредседнице Јелене Милићевић.

– С обзиром на то да радим у Удружењу и да пратим конкурсе, наишла сам на овај који се односио на групе грађана. Припремили смо све документе и испунили услове, па сам написала пројекат који су подржали људи не само из нашег удружења, већ и из удружења дистрофичара и слепих. Наш пројекат „Град по мери човека” био је први на листи и тако је кренула реализација – истиче Јелена.

Теретана је намењена особама са инвалидитетом и могу је користити сви са територије Јабланичког округа. Свако ко посети Лесковац има прилику да сврати на ово вежбалиште које се налази недалеко самог

Особе са инвалидитетом добиле прилику да вежбају на отвореном

центра града, у парку у Улици краља Петра Првог.

– Справе су прилагођене за различите потребе особа са инвалидитетом, а предност оваквих терена је вишеструка. Не плаћа се па свако ко пожели може да вежба, те је доступно и социјално угроженим категоријама. Вежбање на отвореном простору у пријатном окружењу даје посебне бенефите људском организму – саветује наша саговорница.

Јелена Милићевић преноси и да су реакције суграђана биле јако позитивне, да је свима драго што је у њиховом крају отворена теретана тог типа јер их досад није било. Добили су похвале и од спортиста који

долазе да играју стони тенис, а доста њих се распитивало о могућности организовања превоза из околине.

– Замисао пројекта је да се да на значају и подршци људима који нису били у могућности за одређене активности, да их охрабримо у њиховој борби да се равноправно укључе у све области друштва – истиче Јелена.

Представници лесковачких удружења особа са инвалидитетом и представници локалне самоуправе су сложни у једном – сматрају да је то допринос разбијању предрасуда које се обично везују за људе који користе помагала и отежано се крећу.

Инклузивно игралиште на Звездари

Још један пример бриге о суграђанима је отварање инклузивног игралишта намењеног деци са инвалидитетом и сметњама у развоју на Звездари, у Београду. Игралиште се налази на углу Крфске и Мариборске улице, а председник општине Звездара, Михајило Досковић, истиче да оно омогућава деци са инвалидитетом равноправно учешће у игри са осталом децом. У пројекат је било укључено и Градско зеленило, а општина планира наставак сличних пројеката у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Вредност овог пројекта износи 2,7 милиона динара, а средства су обезбедили град Лесковац и организација „Хелветас”. Удружење МС у октобру ове године обележава 15 година постојања, а припремне активности за свечаност су у току.

Љ. Адамовић

ПОДРШКА СОЦИЈАЛНОМ УКЉУЧИВАЊУ У СРБИЈИ

Сарадња са 20 локалних самоуправа

У оквиру пројекта Немачке агенције за међународну сарадњу (ГИЗ) „Поддршка социјалном укључивању у Србији”, који реализује у партнерству са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, обележен је званичан почетак сарадње са 20 локалних самоуправа које ће, заједно са другим партнерима, радити на унапређењу услуга социјалне заштите у Србији. Активно учешће на пројекту има и Министарство за људска и

Учесници у пројекту потписали су Пано сарадње

мањинска права и друштвени дијалог.

Сарадња је почела потписивањем Паноа сарадње, 11. септембра у Београду, изме-

ђу 20 локалних самоуправа и представника Немачке агенције за међународну сарадњу, као и министарстава за рад и људска и мањинска права.

Пано сарадње потписали су представници локалних самоуправа Ариља, Бача, Ужица, Шапца, Куле, Крушевца, Кикинде, Ваљева, Власотинца, Пожаревца, Шида, Вршца, Лебана, Пирота, Новог Пазара, Лесковца, Кањиже, Рашке, Пријеполја и Сокобање. У овим срединама развијају се и спроводе услуге које укључују психосоцијалну, здравствену и економску подршку женама које су жртве насиља, као и друге интегрисане приступе.

В. К. С.

УПГНС УСПЕШНО РЕАЛИЗОВАЛО АКЦИЈУ „СВИ ЗАЈЕДНО”

Стазама Фрушке горе

Освежење после шетње

Удружење пензионера града Новог Сада, у сарадњи са Удружењем особа са дијабетесом „Диаверзум” и новосадском Градском управом, организовало је, 24. августа ове године, акцију пешачења на Фрушкој гори под називом „Сви заједно”. Циљ ове акције је био да се најстаријим суграђанима укаже на важност физичке активности и здравог начина живота.

Корисници пензија, њих око сто, заједно са представницима Удружења особа са дијабете-

сом „Диаверзум” и уз присуство медицинског тима који је надзирао ове активности, успешно су препешачили око четири километра „Стазе здравља” на Поповици.

Након тога, присуствовали су предавању о дијабетесу, под називом „Дијабетес – живот без компликација”, које су одржали представници Удружења „Диаверзум”, Стеван Стејић и Бојана Јовановић. Такође, пензионери су имали прилику да преконтролишу крвни притисак и ниво шећера у крви.

Циљ акције афирмација здравог начина живота

У име Удружења пензионера града Новог Сада, главног организатора акције, све присутне је поздравила Миланка Мишковић, председница Комисије за културу УПГНС.

Председница Удружења пензионера града Новог Сада, Милена Жарковић, навела је да се почетком године УПГНС пријавило на конкурс Градске управе за здравство са пројектом „Здравља никад доста”.

– Град је овај пројекат подржао и ово данас је једна од активности коју у склопу тог

пројекта реализујемо. Такође, желимо да покажемо нашим суграђанима како се може живети са дијабетесом без компликација и последица – истакла је Жарковић.

Након успешне реализације акције „Сви заједно” приређен је ручак за све присутне у Дому пензионера на Поповици.

У Удружењу пензионера града Новог Сада кажу да су посебно захвални Градској управи која је обезбедила и бесплатан превоз за све учеснике ове акције. **Г. О.**

УСТАНОВА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ „АУРОРА ВИТА” ПОСЛЕ ЗРЕЊАНИНА И У СУБОТИЦИ

На услузи викендима и празницима

Прва и за сада једина приватна лиценцирана установа социјалне заштите за пружање услуга помоћи у кући старим и болесним лицима у Зрењанину, „Аурора Вита”, крајем јуна ушла је у трећу годину успешног пословања. Циљ и мисија су, како кажу, исти као првог дана – бити доступан свих седам дана у недељи, 365 дана у години, свим болесним људима, старим и младим, којима је из здравствених разлога помоћ неопходна, а одређене свакодневне животне навике угрожене. Однедавно „Аурора Вита” послује и на територији Суботице, и иако у зачетку на овој локацији, интересовање и потребе не мањкају.

Ивона Ђурчић, по занимању медицинска сестра – техничар, запослена је у „Аурора Вити” и стални је члан агенције. Посао обавља савесно са пуно знања и претходно стеченог искуства, без прилике да се посумња у исправност и начин рада.

– Тренутно у Зрењанину имамо око четрдесет корисника и са њима, као и нашим запосленима, немамо никакав проблем. Највећи проблем је што је оваква врста услуге веома распрострањена на црном тржишту, јер доста њих који овај посао обављају раде као нерегистровани. Зато се неретко дешава да наши корисници постану особе које су доживеле неко негативно искуство управо од стране оних који треба да им пруже помоћ. Проблем настаје услед неискуства, јер људи када ангажују неког не размишља-

ју о гаранцијама које се тичу сигурности и одговорности – каже Ивона Ђурчић.

Зато су уговорне обавезе у „Аурора Вити” недвосмислене и јасно дефинисане, а пошто међу корисницима има и оних који услед болести и година не могу увек јасно да их разумеју, уговори се реализују уз потпис сродника.

Ова установа ради по одобрењу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и бави се пружањем геронтолошких услуга и помоћи у кући. Та помоћ подразумева давање прописане терапије, мерење крвног притиска, пулса, нивоа шећера, превенцију и третирање декубитиса, набавку намирница, лекова, плаћање рачуна. Главни фокус је на одржавању личне хигијене – купање, пресвлачење, а пре свега да као лиценцирана установа корисницима и њиховим породицама пружи сигурност и одговорност. **М. Симовић-Максимовић**

У славу хлеба нашег насушног

Традиционална манифестација „Ибарски сусрети – Немањићи дани“, као Сајам здраве хране, старих заната и народне културе, коју Етно уметнички клуб „Черењски“ већ 15 година у континуитету организује у Баљевцу на Ибру, ове године тематски је била посвећена „нашем хлебу насушном“. Зашто баш том и таквом хлебу „насушном“ – многи ће се упитати. Одговор оснивача и председника овог клуба, веома је сажет и јасан.

– Читав човеков живот је смештен између два хлеба. Човек се рађа с хлебом, а с њим и умире. Човеков живот тече између погаче за новорођенче и погаче за покој душе. Хлеб представља метафору потпуног човека, тела и крви. Хлеб је синоним за добро, он је најсакралнији вид хране, симбол изобиља, добитка и благодати. Хлеб представља велико откриће човековог ума и културе – наводи оснивач клуба „Черењски“ Миломир Јаснић.

Рударски хлеб са седам кора

С обзиром на то да је на овој годишњој манифестацији у Баљевцу био велики број учесника и излагача из читаве централне Србије, као и из наше јужне покрајине Косова и Метохије, те из Републике Српске, који су се представили најразноврснијим врстама хлеба, од обичне сеоске погаче и проје до посебних врста верског хлеба, посебну пажњу посетилаца привукао је рударски хлеб са седам кора. Драгана Ромчевић, која је припремила штанд Ибарских рудника из Баљевца, није нам открила ко је био рудар који је припремио тај хлеб, али нам је о њему и баљевачким рударима веома поносно причала.

– Хлеб са седам кора је хлеб живог човека рудара. Мало

Штанд Ибарских рудника

ко зна у Србији која је његова мука, рад рудара, човека-кртице – изнад њега нема неба, а земља дубока и тама бескрајна... Мало ли је то, сто година Ибарских рудника. Нека се још неко у Србији похвали таквим трајањем и радом – истиче Драгана Ромчевић.

Штанд Ибарских рудника, који ове године обележавају сто година постојања и рада, а који је био веома садржајно припремљен, поклонивши изузетну пажњу хлебу као централној фигури и рударској „амајли-

ји“ која значи живот, био је најбоље оцењен и проглашен за најлепши штанд манифестације „Ибарски сусрети – Немањићи дани 2024“.

Прву награду за сувенир освојила је Љиљана Вељковић, чланица ЕУК „Черењски“, а за најоригиналнију рукотворину проглашен је рад Удружења пословних жена „Авенија“ из Лапљег Села, општина Грачаница. Прва награда за најбољи хлеб, „наш хлеб насушни“, отишла је у руке Унији жена из Рашке.

Миле Јаснић

МИХОЉСКИ СУСРЕТИ СЕЛА У ОПШТИНИ СВРЉИГ

Плужине свеукупни победник

Под покровитељством Министарства за бригу о селу, крајем августа у Преконоги код Сврљига одржани су други Михољски сусрети села сврљичке општине, посвећени животу и раду на сеоском подручју.

На спортском терену, простору поред основне школе, 11 села поставило је своје промотивне штандове са производима које су родиле њиве, као и специјалитете сврљичке кухиње: пите, колаче, јела, уз поштовање традиције и обичаја.

У оквиру дневног програма организоване су радионице за децу у припреми бел-

муца и сеоског прела, а на позорници су се смењивале играчке групе и друге тачке прилагођене самој манифестацији. Организована су спортска надметања у пикаду, шутирању пенала, шаху, и избор за најлепше постављен штанд.

Свеукупни овогодишњи победник Сусрета села је село Плужина. Најбољи штанд поставило је село Лукавица – Шљивиовик, док је победник у шаху и шутирању пенала било Удружење пензионера Сврљиг. У пикаду су победили пензионери из Нишке бање, а пензионерке Удружења пензионера Сврљиг биле су треће.

У богатом програму смењивале су се играчке групе

Организатор манифестације, Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, победницима је доделио награде и захвалнице.

Домаћин наредних сусретања биће село Драјинац.

С. Ђорђевић

СПОРТСКЕ ИГРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА ЗЛАТИБОРСКОГ ОКРУГА

Ариљци надмашили очекивања

Дајући пун допринос спортским активностима пензионера, 27. августа, Удружење пензионера општине Ариље организовало је осму мини Олимпијаду пензионера Златиборског округа, уз учешће свих 10 удружења из општина које чине овај округ. То је била прва Олимпијада у организацији Ариљаца који су побрали све похвале како учесника, тако и гостију – званичника Савеза пензионера Србије и Републичког фонда ПИО.

Надметање у Спортској хали „Парк“ започело је дефилеом екипа и уз интонирање химне „Боже правде“, а присутнима су се обратили Драган Марковић, заменик председника Савеза пензионера Србије, секретар САПЕНС-а Драган Петровић, и директор Филијале РФ ПИО Ужице, Драган Катић. Поздравне речи су упутили и Славко Пантовић, координатор пензионера Златиборског округа, и Мићун Василијевић, заменик председника општине Ариље.

Игре је отворио први човек ариљског Удружења пензионера, Раде Крчевинац, који је истакао да је веома задовољан одзивом удружења са територије округа, те је по први пут, на предлог УПО Ариље, уручио прелазну заставу екипи Ужица.

Као и претходних година важиле су исте пропозиције па је свака екипа имала по пет такмичара, уз обавезу учешћа најмање једне такмичарке у екипи.

Такмичења су се одвијала у Спортској хали: кошарка (извођење слободних бацања), пикадо и шах; и у градском парку: фудбал (шутирање на мале голове) и атлетска дисциплина штафета у брзом ходању. Реч такмичење умногоме одређује и ниво адресности, па је то био и добар предзнак за добре резултате.

Најбоља у кошарци била је екипа Пријепоља, друго место припало је Ариљу, а треће Севојну. Бајинобаштани су победили у шаху, на другом месту била је екипа Ужица, на трећем Прибоја. У пикаду је распоред био: прво Севојно, за њим Пријепоље и Ужице.

У фудбалским надметањима, која су привукла велики број посматрача у градском парку, прво место припало је екипи Бајине Баште, друго место је заузела екипа Пријепоља, а трећи су били фудбалери Севојна. У атлетској дисциплини брзо ходање победили су пензионери Бајине Баште, друго место је припало Пријепољу, док су трећи били Севојчани.

Сабирајући резултате у свеукупном пласману, победници Олимпијаде Ариље 2024.

На надметању у Ариљу екипе свих 10 удружења из општина Златиборског округа

су такмичари Пријепоља, на другом месту је Бајина Башта, на трећем Севојно и на четвртм Ужице. То су уједно и представници Златиборског округа на републичком такмичењу у Врњачкој Бањи.

Најбољима су уручене медаље, дипломе и пехари, уз пригодне речи заменика председника САПЕНС-а Драгана Марковића који је игре прогласио врло успешним, након чега је започео забавни део дружења и прослављања остварених резултата.

Душко Стојановић

ПЕНЗИОНЕРСКА НАДМЕТАЊА НА БАГДАЛИ

Ветерани спретни и спремни

Овогодишња осма по реду пензионерска Олимпијада Расинског округа одржана је на крушевачкој Багдали. Такмичења пензионера од почетка подржава и прати Друштво за борбу против шећерне болести Крушевац, а није изостала ни подршка Градске управе.

Весело и са пуно смеха било је тог августовског дана на брду над царским градом. Учеснике пензионерске Олимпијаде, у организацији Удружења пензионера Крушевац, поздравио је градоначелник Иван Манојловић, уз опаску да су „Грци измислили Олимпијаду, а ми можемо оваквим манифестацијама да дамо назив Багдалијада, да их негујемо и по њима постанемо препознатљиви и ван граница округа“. Манојловић је искористио прилику да захвали пензионерима који су

Надметање сениора Расинског округа организовало је Удружење пензионера Крушевац

дали немерљив допринос развоју града, те данашње генерације уживају у тим достигнућима, и поручио младима у публици да имају на кога да се угледају и од кога да уче како се брани, чува и гради пре свега породица, потом држава, град, село и радно место и окружење.

– Све су то знали наши суграђани који су данас припадници популације пензионера, те их као и све госте срдечно поздравља – рекао је градоначелник Манојловић.

У име Савеза пензионера Србије присутне је поздравио Миљко Минић, члан Извршног

одбора, у овој прилици председник Организационог одбора Олимпијаде. Званичном отварању такмичења претходио је минут ћутања посвећен недавно преминулом председнику Удружења пензионера Крушевац, Миленку Михајловићу.

Надметања у пикаду, брзом ходању, шуту на гол, убацивању лопте у кош и шаху код учесника али и посматрача изазвала су добро расположење и смех, што јесте и основни мотив ових манифестација. Екипа „Несаломиви“, која је освојила прва места у свих пет дисциплина, другопласирани „Техничари“ из Крушевца, и трећепласирани тим Удружења пензионера Трстеник представили су Расински округ у Врњачкој Бањи.

Данијела Карајовић

Од новина и картона до оловке

Велики изазови данашњице, између осталог, су и загађење животне средине и све веће количине отпада. Само у Србији се просечно произведе 338 килограма комуналног отпада по становнику. Чињеница је да је све више људи на планети а климатске промене указују на глобални проблем загађења животне средине. Одговор на овај проблем је, пре свега, еколошко буђење појединаца и друштва уопште, а решења нам нуди циркуларна економија која омогућава да отпад претворимо у искористиви ресурс.

Једна домаћа породична мануфактура из Смедеревске Паланке успела је да направи оловку од рециклираних новина. То је уједно једина фирма код нас која производи оловке и бојице уопште, а јединствена је и у Европи јер их нико други не производи од рециклажног материјала.

Идеја је, кажу власници, супружници Славица и Драган Марковић, дошла после дугогодишњег рада у угоститељству, када су размишљали да покрену сопствени посао. Гледали су филм „Чудан живот Тимоти Грина“ где један од главних јунака ради у фабрици оловака, и тако се родила прва идеја.

– Мени је синило у том тренутку да нико не прави бојице и оловке у Србији, помислили смо да бисмо могли ми, па смо почели да истражујемо како се праве. У том тренутку за мене више није било питања чиме ћемо се бавити – присећа се Драган Марковић.

Седам-осам месеци је трајало истраживање, а уједно и обућавање како се тај посао ради. Укључили су и два пријатеља у причу и тако је све кренуло

Крајњи производи и погон за производњу

у октобру 2018. године када је фирма основана.

– Машине и графит увозимо из Кине, а све остало је српски производ. Од тада до данас смо и једина фирма у Европи која производи оловке и бојице од старог папира. Користимо дневне новине које се нису продале, углавном Политику и Журнал. У последње време имамо лепу сарадњу са Институтом за папир и целулозу из Љубљане. Они од разних материјала производе папир. Радили смо за Ботаничку башту у Љубљани бојице а папир је направљен у фабрици парадајза. За један хотел на Бледу смо оловке правили од папира од пиљевине, које су касније продаване као сувенири – појашњава Драган.

Марковићи за сада имају две машине које су полуаутоматске, а прво се сакупљају или откупљују новине, тј. оно што се није продало на киосцима. У зависности од квалитета и дебљине, папир секу на дужину шлајфне па је једна шлајфна једна оловка. Не додају се боје, већ се на самој траци налази лепак који је на бази кукурузног скроба. Онда на ред долази ручно лепљење графита у сваку нови-

ну, па затим ролање. Следећи корак је сушење а Марковићи су направили сопствени систем како би се оловке сушиле природно. После тога следи сечење на машини, па затим резање.

Када се сви процеси заврше, на реду је контрола квалитета и паковање у кутије. Марковићи кажу да овим начином рада могу да направе 3.000-3.500 комада дневно.

– Од сировина користимо само оне које поседују европске сертификате, па тако и графит који стиже из Кине мора да испуњава услове. То нам омогућава лакши пласман на тржиште и немамо проблема кад кренемо да извозимо производе. И поред тога што су еколошки, битно нам је да потрошачи буду задовољни квалитетом јер је то најбоља реклама – каже Драган.

Наводе и да од самог почетка посећују међународне сајмове, те да могу да се похвале подршком других фирми, посебно похвалама из чувеног „Штедлера“. Овде треба истаћи и да је пројекат израде оловака и бојица од рециклираног новинског папира једно од педесетак пословних решења за убрзање

зелене транзиције српске привреде, која су добила финансијску подршку у оквиру иницијативе „ЕУ за зелену агенду у Србији“.

Тренутно им је фокус производње на извозу и у плану је проширење тржишта, али и израда три нова производа у следећој години. Фирма броји шест запослених а супруга Славица је главна и одговорна, тј. директор.

Власници овог необичног предузећа еколошких оловака и бојица труде се да њихови производи ценовно буду доступни свима, без изузетка. Такође не одустају од своје мисије – посвећености очувању животне средине, па тако организују радионице са предшколским установама у Смедеревској Паланци, а и деца долазе у погон где им причају о томе колико стабала се посече да би се добиле оловке и бојице.

– Надамо се да ће наш пример подстаћи и друге да се више позабаве овом темом и да покушају да дају свој допринос у очувању планете Земље – закључује своју причу Драган Марковић.

Љупка Адамовић

МИРИС ДОБРОГ ВИНА НА ОБАЛАМА ВЛАСИНЕ

Вински бал најпосећенији

до сада

Целодневним програмом у недељу 25. августа спуштена је завеса на 38. традиционални власотиначки Вински бал. Ове године Бал је окупио најбоље винаре, виноградаре, карикатуристе на тему вина и бројне песнике који су овој божанској течности посветили своје најлепше лире, и за то добили лепе награде организатора и бројних спонзора.

Власотинце је данас модерно општинско седиште, са више од 20 хиљада становника, смештено на обе обале реке Власине. Још давне 1923. винари и виноградаре подно планинског масива Чемерника удружују се у задругу „Винарска“ из Власотинца. Много касније, 1960. године, удружени винари Росуље покрећу јединствену туристичко-привредну манифестацију Вински бал.

Овогодишњи 38. Вински бал, како традиција налаже, прогласио је најбоља вина. У категорији „Врхунска бела вина“ прво место је заузело вино сорте „совињон“ Војкана Стојичића из Власотинца, друго „италијански ризлинг“ Новице Перовића, а треће место припало је вину сорте „совињон-семијон“ из подрума Ненада Митића.

Велика конкуренција и у избору за Мис Винског бала

У категорији „Традиционална српска вина“ за најбоље је проглашено вино сорте „смедеревка-жупљанка – ризлинг микс“ Драгана Пешића, друго место је заузело вино сорте „смедеревка“ Новице Петровића, а треће „смедеревка-жупљанка“ из подрума младе виноградарке Јелене Јовић.

Када је реч о категорији „Црвена вина“, на првом месту нашло се вино „мерло“ Часлава Стојименовића, на другом „мерло“ Јована Печенковића, а на трећем такође „мерло“ из подрума Јелене Митић из околине Власотинца. За најбоље „Традиционално црвено вино“ проглашено је вино „прокупац-пловдина“ Ненада Митића, затим „прокупац“ презимењака Новице Митића, и такође

вино „прокупац“ Јована Печенковића.

Најбољи винари са награђеним винима добили су на дар винску бурад различите литраже према редоследу награда.

Како доликује Винском балу, највећа конкуренција била је у избору за Мис Бала. Од седам девојака у најужем избору, титулу Мис понела је Јована Митић из Лесковца, прва пратиља је Ивана Јовић из Црне Траве, док је друга пратиља Александра Цветковић из Власотинца.

Организатори су наградили и најбоље карикатуристе који су цртали на тему вина и виноградаре. Конкурс за најбољу карикатуру одвија се без прекида почев од 1994, а ове године пристигла су 24 рада и стручни

Буренце на дохват руке

жири је имао пуне руке посла. Победила је Јустина Видосављевић из Власотинца, други је Јован Спасић из ове вароши, и трећи Горан Ћеличанин из Варварина.

Пливало се и за „Златно буренце“ у вештачком језеру Власине. Победио је, трећи пут заредом, Немања Давинић (20) студент из ове вароши. У међувремену, на чуvenом Маричкином кеју дегустирала су се стара српска јела.

Вински бал је имао и богат спортски и културно-забавни програм у коме су наступали естрадни уметници и млади победници из Гуче, а овогодишња манифестација надмашила је по посећености и финансијском ефекту све досадашње.

Томислав Стевановић

ЈУБИЛАРНА ЈАНИЈАДА У ЛУКОВУ

Више гостију него житеља

У Лукову код Сврљига недавно је одржана десета и најпосећенија до сада туристичко-гастрономска манифестација Јанијада. За деценију организовања о Лукову и јанији чуло се надалеко и сабор је постао право освежење за мештане у том планинском крају сврљишке и књажевачке општине. На дан одржавања Јанијаде село од 60 становника прерасте у варошицу, а циљ програма приредбе јесте очување традиције, обичаја, старинских јела и још понешто за свакога.

Манифестација је добила име по јанији, јелу које се спрема једино у Лукову, а

припрема се од овчијег меса са додатком празилука, зачина и алеве паприке. У такмичарском делу у припреми јаније ове године победила је екипа „Добрич“, други је „Комуналац синдикат“ и трећа екипа „Крива цевка“. Најбољима су уручене награде и дипломе.

Поред јаније припреман је и белмуж и други специјалитети тог краја док су се на позорници смењивали наступи фолклорних друштава, а било је и уметника са естраде.

Сабор о коме се прича и препричава организовали су Месна заједница Луко-

Луковски сабор постао познат надалеко

во, Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг, под покровитељством сврљишке општине.

С. Ђорђевић

Веза са традицијом кроз генерације

У организацији Месне заједнице Стапар, а уз подршку града Сомбора, крајем августа су одржане традиционалне 27. по реду Великогоспојинске вечери. Манифестација која је трајала од 23. августа до 1. септембра обилувала је културним, спортским, гастрономским и забавним садржајима за све генерације, чиме је привукла и велики број гостију.

Вишедневни догађај започео је вечерњим богослужењем у цркви Ваведене Пресвете Богородице, након чега је програм настављен уз послужење у сали Црквене општине и дружење у просторијама Дома културе где је организовано „Вече пензионера“.

Првог дана Великогоспојинских вечери одржана је и клиеријада, а у холу ОШ „Бранко

Увек атрактиван дефиле фијакера

Радичевић” је отворена изложба скулптура и слика под називом „Два друга из војске“.

Другог дана програма посетиоци су могли да погледају смотру старовременских возила „Добра стара времена“, док су

најмлађи уживали у пена партију.

Трећег дана је одржано такмичење у пецању, у организацији Спортско-риболовног клуба „Стапарац“, затим „смотра“ младих голубова, као и меморијални тур-

нир у стоном тенису „Јефимије – Јеца Стоканов“, који је окупио близу 80 такмичара из региона.

Фудбал, као најважнија споредна ствар на свету је такође био део званичног програма и на овој манифестацији, док је такмичење у кувању овчијег паприкаша (који важи за вековну традицију готово сваког породичног окупљања житеља Стапара) остављено за сам крај.

На дан Успења Пресвете Богородице, тачно у подне, одржан је дефиле фијакера и то је заједно са фолклорним наступима одржаним дан раније дало посебну ноту овој манифестацији која нема само верски значај, него и културну димензију кроз коју окупља младе и старе, подсећајући их на заједничке вредности, традицију, обичаје и веровања.

И. Огњанов

ДЕСЕТА ПО РЕДУ КУЛТУРНА МАНИФЕСТАЦИЈА У ЗУБИНОМ ПОТОКУ

Мој Колашин пева и игра

У веома тешким условима, као никада до сада, у организацији Дома културе „Стари Колашин“ а под покровитељством Министарства културе Владе Републике Србије, Канцеларије за Косово и Метохију и општине Зубин Поток, у стаменом српском граду под Мокром гором одржана је по десети пут културна манифестација „Мој Колашин пева и игра“. У време великих притисака и насиља над српским народом у нашој јужној покрајини Косову и Метохији, у духу мудрости својих предака истрајни су Колашинци у очувању традиције српског народног стваралаштва и културног идентитета и уздигли се изнад свих недаћа и песмом и игром, и речитошћу свог језика показали да су још живи и здрави и да нема те силе која их може сломити у корену и на вековним огњиштима.

Веселим Колашинцима, као и ранијих година, али овај пут много већа и

Наступ КУД-а „Мокра гора“

масовнија подршка стигла је из централног Космета и из многих крајева централне Србије и Републике Српске. Окупљени у културно-уметничка и друга друштва, етно и уметничке клубове, учесници овогодишње манифестације у Зубином Потоку дали су немерљив допринос развоју и неговању певања углас, али и очувању традиционалне игре, народних обичаја, беседништва и здравнице.

Посебан допринос манифестацији дала је и изложба традиционалних јела у којој су се истакли колашински „Сложни хуманитарци“, Етно уметнички клуб „Черевски“ и КУД „Брвеница“ из општине Рашка.

Миле Јаснић

СИЋЕВО – ЦЕНТАР ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ

Вредна уметничка баштина

У Сићеву, селу близу Ниша, 2. септембра је свечано отворен 61. сазив најстарије ликовне колоније на Балкану, у којој су десет

дана боравили и стварали уметници из Србије и региона. Уметничка дела настала током овогодишње манифестације биће изложена у Павиљону нишке Тврђаве новембра идуће године.

Ваља поменути, подсећања ради, да је било потребно много знања, визионарства и ентузијазма да заживи идеја коју је Надежда Петровић имала 1905. године када је први пут окупила своје колеге у селу Сићеву. Колонија једно време није радила али од 1964, када је обновљен њен рад одржава се континуирано сваке године. Како наводе организатори, захваљујући овој манифестацији формирана је збирка која броји 1.000 уметничких дела која по својим историјским, уметничким и естетским критеријумима представљају највреднију збирку наше уметности друге половине прошлог века на подручју централне Србије.

Љ. Глоговац

ЗЕЛЕНА ОАЗА ПРИРОДЕ И ОПТИМИЗМА УСРЕД БРУКЛИНА

Боја као животна филозофија

У срцу њујоршког Бруклина, смештен између бескрајних таласа асфалта и бетона, времену и трендовима пркоси зелени свет Елизабет Свитхарт. Позната као „зелена дама Бруклина“, ова 83-годишњакиња више од две деценије привлачи пажњу својом љубављу према зеленој боји. Посвећеност овој боји прожима све аспекте њеног живота – од одеће и обуће до ентеријера, стварајући препознатљив стил и визуелни идентитет и чинећи је посебном.

Енергија, срећа, спокој

Елизабет је рођена у Новој Шкотској, у Канади, а у Њујорк се преселила шездесетих година прошлог века. По занимању уметник и дизајнер, одувек је имала истанчан осећај за боју и стил. Више од 50 година радила је у модној индустрији и сарађивала са неким од најутицајнијих људи из Њујорка и света. Пре него што је постала „зелена дама Бруклина“, експериментисала је бојама и модним изборима, док је својим одевним комбинацијама додавала само по неки зелени детаљ. Међутим, временом је зелена све више и више преовладала у њеном свакодневном животу, почела је гардеробу да фарба у зелено, да зеленим лаком лакира нокте, обојила је чак и један прамен косе, али ипак, како и сама каже, није себе сматрала „зеленом“ све док није у потпуности офарбала косу у ову боју.

– Можда је то било зато што сам одрасла у Новој Шкотској, а након што сам се преселила у Њујорк недостајала ми је зелена боја свуда околу – рекла је једном.

Њена љубав према зеленом није само пролазан избор или маркетиншки трик, па чак ни питање стила, она је симбол животне филозофије укорене у љубави према природи, оптимизму и индивидуализму, али и начин да унесе креативност у свакодневни живот.

Сва њена одећа је у нијансама зелене, али не било које. Како сама каже, не воли зелену у којој има доста примеса плаве, па зато многе комаде гардеробе и асесоар сама прави и фарба, креирајући посебан модни израз. Њена артистичка оригиналност огледа се јасно у начину на који меша различите нијансе зелене како би креирала визуелно привлачне комбинације које скрећу пажњу. Пошто свој животни простор доживљава као део себе, и он баш као и њена одећа, одражава непоколебљиву посвећеност зеленој боји, истичући њену љубав према животу. Иако су зидови бели, а подови боје дрвета, зелена доминира домом ове посебне даме. Тепих, канта за ђубре, посуђе, руч-

ке на кухињским елементима, све је зелено. Кућу је претворила у зелену оазу, у којој у сваком тренутку осећа сигурност и спокој. Чак је и њен хоби зелен. Слободно време најрађе проводи бавећи се наравно баштованством у малом врту иза куће, препуном најразличитијих биљака – од цвећа и дрвећа, папрати и сукулена, до поврћа и зачинског биља.

Јасно да је љубав Елизабет Свитхарт према зеленој боји много више од пуче моде и дизајна ентеријера, то је животна филозофија. За њу зелено је синоним за природу, живот и раст. Она дубоко верује да зелена боја доноси позитивну енергију, срећу и смиреност, док вас истовремено повезује са природом и околином.

Икона Бруклина и Њујорка

Специфичан стил и начин живота брзо су Елизабет учинили симболом индивидуализма, креативности и ексцентричности. Позната по свом аутентичном изгледу, Свитхарт одудара од сивила бруклинских улица, привлачећи пажњу локалног становништва али и туриста. Временом је постала редовни учесник локалних догађаја и незванична маскота живог, еклетичког Бруклина. Својом јединственошћу заинтриговала је локалне па и међународне медије, укључујући Њујорк тајмс, Њујорк пост, Би-Би-Си, Дејли мејл, који су јој посветили странице прикажујући је као симбол ексцентричног и живописног духа Њујорка. Ипак, највећу славу стекла је захваљујући друштвеним мрежама, где људи из целог света са симпатијама и дивљењем коментаришу њену личност и уметнички дух. Пажња коју добија не односи се само на јединствени смисао за моду, већ и на радост коју доноси другима. Људе који су је упознали одушевила је својим необичним изгледом, али и љубазним и приступачним држањем. Елизабет је увек вољна да ћаска, позира за фотографије и подели причу о својој зеленој страсти, а њено присуство измамљује осмехе свих који поред ње прођу на улици.

У времену и култури која нас тера да пратимо трендове и „уклапамо се“, Елизабет нас учи да је права лепота у аутентичности и храбрости да будемо оно што заиста јесмо. Њена прича инспирише људе да пронађу свој „глас“, своје боје и своје начине изражавања, не обраћајући много пажњу на то како их други виде и шта о њима кажу. Она нас подсећа да посебна радост долази од прихватања себе и других баш таквих какви су.

Драгана Лукић Лазовић

Подизање старосне границе

Кина ће, први пут у последњих педесетак година повећати старосну границу за одлазак у пензију, одлучило је почетком септембра највише законодавно тело у тој земљи. За мушкарце старосна граница ће са садашњих 60 година бити повећана на 63; жене које раде у производњи ићи ће у пензију са 55 година, уместо са досадашњих 50, док ће се жене које раде канцеларијске послове убудуће пензионисати са 58 година а не са 55 као до сада. Тренутна старосна граница за пензионисање у Кини је међу најнижима у свету, а нови услови важиће од 1. јануара 2025. године. Старосни услов за одлазак у пензију постепено ће се повећавати на сваких неколико месеци у наредних 15 година.

Од 2030. године запослени ће такође морати дуже да уплаћују доприносе за пензијско осигурање пре него што стекну право на исплату. И овај услов ће се постепено повећавати са 15 на 20 година до 2039. године.

Промене у пензијском систему уследиле су након јулске најаве владајуће Комунистичке партије да ће старосна граница за одлазак у пензију порастати на „добровољан, флексибилан начин“. Претходни покушаји да се подигне старосни услов нису добро прошли због противљења јавности. Кинеска академија друштвених наука је још 2019. године саопштила да ће главни државни пензијски фонд земље остати без новца до 2035, а то је била процена пре пандемије ковида 19, која је погодила кинеску економију.

Актуелни план за подизање старосне границе за одлазак у пензију и прилагођавање пензијске политике заснован је на „свеобухватној процени просечног животног века, здравственог стања, структуре становништва, нивоа образовања и понуде радне снаге у Кини“, пренела је агенција Синхуа. Док је кинески министар

људских ресурса и социјалне сигурности, Ванг Сјаопинг, на конференцији за медије истакао да та одлука треба да „одржи замаха и виталност економског и друштвеног развоја земље“. Према статистичким показатељима, на крају 2023. Кина је бројала скоро 300 милиона људи старијих од 60 година, а предвиђа се да ће та бројка до 2035. порастати на 400 милиона, што је једнако броју становника Британије и Сједињених Држава заједно.

Кинески национални биро за статистику је 2022. такође известио да је земља први пут имала 850.000 људи мање на крају године него у претходној години, што је прекретница од раста становништва до пада. У 2023. становништво се додатно смањило за још два милиона људи. До толиког смањења дошло је брже него што се очекивало, а то значи да ће терет финансирања пензија старијих убрзано бити пребачен на све мање млађих радника.

Истраживачи тај притисак мере посматрајући однос између броја људи старијих од 65 година у поређењу са бројем радника испод тих година. Овај однос је, према званичним ста-

тистикама, 2022. у Кини износио 21,8 одсто, што значи да је око пет запослених „издржавало“ једног пензионера. Очекује се да ће тај проценат расти, односно да ће се смањивати број радника а расти број пензионера.

У међувремену, просечан животни век у Кини порастао је на 78,2 године са 66 година пре четири деценије, а предвиђа се да ће премаштити 80 година до 2050. Према Светској здравственој организацији, скоро трећина кинеске популације – више од 400 милиона људи – до 2040. биће старија од 60 година, у односу на 254 милиона у 2019. години. У исто време, радно становништво потребно не само за издржавање већ и за негу старијих се смањује. Дуга примена „политике једног детета“, која је између 1980. и 2015. спречавала парове да имају двоје или више деце, оставила је генерације јединаца који издржавају велику старију популацију. Због тога је ова реформа колико год непопуларна, дефинитивно била хитна.

Кина се генерацијама ослањала на породичну приврженост која је попуњавала празнине у кризи о старијима. Дужност

сина или ћерке била је да се стара о остарелим родитељима. Али је сада мање синова и кћери на које се родитељи могу ослањати – четири баке и деке и два родитеља зависни су од једног детета. Уз брз економски раст, млади људи су се такође одвајали од својих породица, селили у велике градове, остављајући све већи број старијих да се сами брину о себи или ослањају на државну помоћ. Жеља да подсети на конфучијевску традицију „синовске посвећености“ вероватно је био један од разлога што је пре неколико година у Кини усвојен Закон о правима старијих особа, који упозорава децу да никада не занемарују и не дискриминишу старије, те налаже да често посећују своје родитеље.

Како год, током наредне деценије очекује се да око 300 милиона људи који тренутно имају између 50 и 60 година, постепено напусти свет рада. То је највећа старосна група у земљи и тек треба да се покаже хоће ли и у којој мери преобликовати кинески социјални миље, као и да ли традиција може да издржи савремено друштво.

М. Јовановић

ЗАПАЖЕНА САРАДЊА ФИЛИЈАЛЕ РФ ПИО ПИРОТ СА УДРУЖЕЊИМА ПЕНЗИОНЕРА

Признања у срцу уткана

Годи сваком човеку када добије признање као потврду за рад и залагање у извршавању задатака на радном месту с пуним ентузијазмом. Удружења пензионера Пиротског округа препознала су да је баш такав пример директорка Филијале РФ ПИО у Пироту, Оливера Антић. Крајем прошле године општинско Удружење пензионера Бабушница уручило је директорки пиротске Филијале Фонда захвалницу за изузетну сарадњу, а Филијала је награђена и признањем најбројније пензионерске организације у округу – Удружења пензионера града Пирота, које има више од 4.000 чланова. Захвалницу за изванредну сарадњу и унапређење рада пензионерских удружења Оливери Антић уручио је, на Годишњој скупштини Удружења, в. д. председника Ђорђе Митић.

Препознали су надлежни из пензионерских удружења Пиротског округа у директорки доброг руководиоца, увек спремног за сарадњу. Оливера је и личним залагањем пружала

Оливера Антић, директорка Филијале Фонда ПИО Пирот

помоћ удружењима; редовно, по позиву или самоиницијативно, присуствовала бројним седницама удружења, као и Градске организације војних пензионера у Пироту, и тумачила одређена правила и прописе у вези са питањима која су интересовала пензионере – од поделе пензионерских картица и одласка на бесплатни бањски опоравак, до свих других питања важних за старију популацију. Због тога су удружења веома задовољна добром сарадњом и радом Филијале Пирот, а и Оливера Антић истиче да су пензи-

онерске организације у округу база Филијале Фонда.

На годишњој Скупштини Градске организације војних пензионера Пиротског округа, на предлог Скупштине и уз пригодан говор Љубомира Драгањца, председника Удружења војних пензионера Србије, за лични допринос у остваривању добре сарадње Филијале Фонда и УВПС у Пироту и за помоћ коју је пружала у многим приликама војним пензионерима, директорки Оливери Антић уручена је Јубиларна плакета Удружења војних пензионера Србије.

Признање Удружења војних пензионера Србије

Захваљујући на том признању Оливера Антић је истакла да су јој сва признања једнако драга, како награде које је примила у име Филијале, тако и оне додељене њој лично, али да јој је признање војних пензионера ипак најдраже.

– То на неки начин оправдава и потврђује да је у Пиротском округу војска увек била веома цењена. Видим у сали доста људи који су до јуче били у униформи, као официри. Они знају са колико љубави су наши суграђани гледали на припаднике Војске, војнике и старешине нашег гарнизона. Ово признање је плод вишегодишње добре сарадње Градске организације УВПС у Пироту и Филијале Фонда ПИО Пирот – рекла је Оливера Антић.

О бројним другим наградама Оливера није хтела да прича из скромности јер сматра да је признање вредније ако уместо добитника о њему говоре други.

Стево Панакијевски

МОП СТАПАР У РЕКОНСТРУИСАНИМ ПРОСТОРИЈАМА

Лепша будућност као извесност

У склопу пројекта „Одржавање објеката у власништву града“, средствима која су том приликом додељена пензионерском удружењу у Стапару, а делом и сопственим средствима удружења, објекат за најстарије житеље села је напокон освануо у новом руху.

Према речима председника овог удружења Славољуба Маширевића, то је само почетак амбициозних замисли о стварању још бољих услова за активности најстаријих, и то није све. Просторије се често, без надокнаде, уступају и другим удружењима која из неких разлога немају свој кутак за рад.

Од ове јесени мислило се и на млађа поколења, тако да ће за који дан почети са радом школа енглеског језика за основце, а полако се прикупљају и средства за наредно лето када је предвиђено уређење дворишта са цветном баштом како би се чланови могли дружити уз освежавајућа пића из пензио-

нерског бифеа и у данима пријатним за боравак напољу.

Месна организација пензионера Стапар делује у оквиру Градског удружења пензионера Сомбор и има изванредну комуникацију са осталим удружењима тог типа у Западнобачком округу. Као и остали, труде се да својим члановима обезбеде

дружења и путовања, ваучере за летовање, организацију спортских надметања и презентације и едукације које су им занимљиве, а често и неопходне.

У протекла два месеца урадило се много тога, почевши од зидарских, керамичарских, молерско-фарбарских и електро радова, до столарских и оних ситно занатских непрепознатљивих на прво гледање.

А на питање да ли је то све што је урађено и што се планира, председник спремно одговара:

– Чекамо још интернет, па да кренемо и ми у будућност!

И. Огњанов

У функцији доброг живота старијих

Градско удружење пензионера Сремска Митровица недавно је обележило 78 година од оснивања. Дан Удружења су својим присуством употпунили бројни гости: представници удружења пензионера из читаве Војводине, представници удружења из централе Србије, а посебну част су својим присуством указали представници удружења пензионера из Борова, Република Хрватска, тако да је овај догађај превазишао оквире Републике Србије.

Свечаности су присуствовали и представници Савеза пензионера Војводине, званичници локалне самоуправе, заменик начелника Градске управе за културу и спорт, Зоран Мишчевић, са сарадником Милошем Кекићем, представници Црвеног крста и Филијале РФ ПИО Сремска Митровица.

Прослава овог значајног датума организована је несребичним залагањем и ентузијазмом председнице ГУП-а, уједно и потпредседнице Савеза пензионера Војводине и Савеза пензионера Србије, Мирјане Тресканице, са сарадницима. Председница Удруже-

Обраћање председнице Удружења Мирјане Тресканице

ња је посебно истакла да оно, од оснивања, у континуитету ради на побољшању квалитета живота грађана у трећем добу организовањем спортских, рекреативних и културних дешавања. Поред активности које спроводе у сарадњи са Фондом ПИО – упућивање корисника на рехабилитацију и додела пакета солидарне помоћи, ангажовани су у набавци и расподели огрева под повољнијим условима за своје чланове, организовању путовања, превентивних лекарских прегледа и других спортских и културних актив-

ности. Посебно је успешан хор под вођством Славице Средојевић Јефимије, којем је указана изузетна част да наступа у Палати Србија поводом обележавања сто година пензијског система у нашој земљи.

Богат културно-уметнички програм, хор, рецитатори и деца из фолклорног ансамбла КУД „Кузмин“ допринели су веселој и пријатељској атмосфери, а Градско удружење пензионера Сремска Митровица још једном се показало као изузетан домаћин.

И. Малбашић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОБРЕНОВАЦ

Разноврсне активности и погодности за чланове

Удружење пензионера Обреновац, са око 4.500 чланова, једно је од најактивнијих у Београду. Доласком Петра Николића на чело Удружења, пре три године, постали су својеврсни сервис за одговоре на бројна питања која муче најстарије становнике ове приградске општине. Омасовљен је рад и покренут читав спектар активности, све у циљу унапређења социјалног положаја пензионера. Фонд солидарности је један од активнијих, склопљени су бројни уговори под повољним условима, а тичу се набавке огрева, основних животних намирница, попушта за

коришћење бањских капацитета, спонзорисање излета и др.

– Посредством нашег Фонда солидарности на месечном нивоу се подели стотину позајмица. У зависности од висине чланарине, појединци могу рачунати на износ од једне, две или три пензије. Висина посмртнине зависи од уплате чланарине и може бити већа од износа једне просечне пензије. У току је акција уписа и испорука мрког угља и лигнита из БиХ, Црне Горе и наше земље, као и пелета. Рок испоруке је десет дана и плаћа се по приспећу угља, на шест рата. Наши чланови

могу наручити намирнице као што су пасуљ, кромпир, лук, паковања свежег меса и месних прерађевина, као и зимницу по приступачним ценама, са вишемесечном отплатом – каже председник Удружења Петар Николић.

Посредством Фонда ПИО 140 најстаријих Обреновчана добило је бесплатан опоравак у једној од бања, а подељено је и 500 хуманитарних пакета за пензионере са најнижим приманјима.

Старији Обреновчани воле да путују и од почетка године организовани су бројни излети по Србији. Посетили су

неколико манифестација, као што су „Смедеревска јесен“, „Опленачка бербја“. Организују се излети уз помоћ спонзора, који плаћају професионалног водича и трошкове ручка или пут финансирају сами излетници.

Председник обреновачког удружења наводи да сваког месеца организују дружења у реновираној згради Клуба пензионера за око четрдесетак чланова, са ручком и музиком. Клуб је свакодневно отворен за најстарије Обреновчане, од 8 до 13 часова, где могу да проведу време дружећи се и играјући шах, карте, доминe и

Председник обреновачког Удружења пензионера Петар Николић

друге друштвене игре. Сваке среде у Клуб долази фризер и заинтересовани могу да се ошишају по приступачној цени.

Милан Ашковић

ЛЕСКОВАЦ

Деценија и по дружења

Група од педесетак пензионера из бугарских градова Софија и Перник на хришћански празник Велика Госпојина, који они традиционално обележавају, обишла је своје пријатеље и побратиме из лесковачког Клуба пријатеља старих.

Овај Клуб пријатеља већ петнаест година успешно ради при Удружењу пензионера Лесковац и посебно добру сарадњу има са пензионерским удружењима из Софије и Перника, као и из градова Северне Македоније: Кочани, Куманово, Пробиштип и Кавадарци.

Овом приликом пензионери из Бугарске са својим домаћинима обишли су штандове на Роштиљијади, а дружење се затим наставило у једном ресторану на реци Ветерници, где су се договарали о даљој сарадњи и следећем сусрету у Пернику. **Т. С.**

ВРАЊЕ

Баштинници дуге традиције

Градско удружење пензионера Врања, најстарије и најбројније удружење пензионера у овом граду, са више од 4.500 чланова, стигло је до свог 78. рођендана. Основано је 19. августа 1946, на велики хришћански празник Преображење Господње.

За пример свим генерацијама, вечито млади, радни и успешни припадници ванстраначке, недржавне и непрофитне организације у Врању искористили су рођендански сусрет за незаборавно дружење, размену искустава, размену и забаву.

У протеклим временима прворазредни задатак била је стална брига о унапређењу друштвеног, материјалног и свеколиког положаја пензионера. Руководство врањске пензионерске друштвене организације, на челу са председником Стојчетом Павловићем, поноси се пружањем помоћи пензионерима са најнижим примањима. Помоћ се огледа у испорукама солидарних пакета са намирницама и производима за личну хигијену, куповини огрева на рате, набавци лекова и других потрепштина.

Удружење организује бројна путовања без кофера у земљи и иностранству, а негује побратимство са организацијама трећег доба из Охрида, Битоља, Куманова, Кочана, Кавадараца, Македонске Каменице и престоног града Северне Македоније. Градско удружење пензионера Врања побратим је и са организацијама из Пожаревца, Ниша, Алексинца и Крушевца, са којима размењује посете. **В. П.**

ЛУЧАНИ

Победник екипа домаћина

У Лучанима је 19. августа одржана четврта регионална спортска манифестација пензионера Моравичког округа. Организатор је било Удружење пензионера Лучана, на челу са председником Јованом Павловићем.

Такмичило се у пет дисциплина (пикадо, шах, кошарка, штафета и фудбал), од којих су пикадо и шах одржани у просторијама Фонда ПИО, а штафета на спортским теренима „Младост“ у Лучанима.

Спортску манифестацију под мотом „Нема предаје“ отворио је Миладин Савић, доајен пензионера из Чачка. Свеукупни победник је екипа Лучана, која ће учинити све да на достојан начин представља Моравички округ на 17. Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи. **Ј. П.**

ШАБАЦ

Септембар – месец предаха

У периоду од 1. до 8. и од 8. до 14. септембра чланови и чланице Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац боравили су у Сокобањи. Како кажу, иако је био период суше и врућине, није умањена лепота, мирис и колорит цвећа у парковима, шум Моравице. Озрен и водопад Рипалке су оаза мира и лепоте. А порука код водопада гласи: „Не остави ништа осим отисака стопала, не понеси ништа осим утисака и сећања, не убиј ништа осим свог времена“. Време проведено ту, шум водопада, „тишина која се чује“ обавезује на поновни долазак.

Организовани одлазак на Ртањ са водичем, обилазак рудника, приче о власницима, железница, розаријуму, магнетном кругу, етно-комплексу „Балашевић“, хотелу „Рамонда“ враћају у историју, али су и богатство туристичке понуде. Чланови и чланице ГОИРиИП Шабац посебно су желели да похвале домаћине, породицу Бајић, чији смештај пружа задовољство и могућност за рекреацију. **М. С.**

ВЕЛИКА ПЛАНА

Утисци за памћење

Члановима Удружења пензионера општине Велика Плана, кад су излети у питању, не сметају ни вршине. Обишли су Пирот и Белу Паланку 9. августа,

а крајем месеца били су гости Градског удружења пензионера Зрењанин. Утисци су, кажу, незаборавни.

– У Пироту смо обишли Момчилов град, тврђаву, Музеј Понишавља, односно кућу трговца Христе Јовановића, у којој су снимани филмови „Ивкова Слава“ и „Зона Замфирова“. У Белој Паланци смо били на „Данима Банице“, где учествује око 1.000 такмичара из Србије и иностранства. Уживали смо у културно-уметничком програму, а свуда око језера били су шатори, тезге, изложена разна јела, слана и слатка пецива – каже председник Удружења пензионера Велике Плана, Миодраг Милосављевић.

Према речима организатора екскурзије, Ђоке Пејчића, и током пута је владало одлично расположење и песма.

– У августу смо посетили и Градско удружење пензионера Зрењанина, где нас је дочекао председник Удружења Славко Шућуровић са сарадницима.

Дочек је био срдчан, оба председника су истакли рад и активности удружења. Утисци су незаборавни, а већ идуће године Градско удружење Зрењанин посетиће Велику Плану – наводи Ђока Пејчић.

М. М.

ТРСТЕНИК

Пензионери на Роштиљијад

Група од 42 члана Општинске организације пензионера Трстеник била је на чувеној Роштиљијад у Лесковцу, где су обишли и град, музеје, споменик Томи Здравковићу и једноставно уживали, јер су, како кажу, због тога и дошли.

Одавно у овом удружењу није било толиких путовања и забава. Председница Комисије за излете и дружења Милица Куч једноставно воли да пензионерима направи добро расположење и да буду задовољни. У томе јој помажу Радмила Цветковић и Василије Тошовић.

– Ово путовање у Лесковац нам је било шесто ове године. За оваква лепа дружења интересује се све већи број пензионера, то нас радује, па смо у удружењу и направили план активности током године. Септембар је, према плану, резервисан за посету Тршићу, Бањи Ковиљачи и манастиру Трноша, а биће путовања и у октобру – каже Милица Куч и истиче да нису заборавили ни на дружења која ће бити у неком од трстеничких локала.

Д. И.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Најбоља „Паланка један“

На осмој Олимпијади Подунавског округа одржаној у Смедереву екипа „Паланка један“ Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке освојила је прво место. „Паланка један“ је била најбоља у шаху и малом фудбалу – шутирању на мале голове, док су били други у брзом ходању и кошарци, а трећи у пикаду.

Добар резултат је постигла и „Паланка два“ освојивши друго место у шаху, а треће у кошарци и малом фудбалу. Тако су спортисти организације из града на Јасеници освојили укупно осам медаља, а на основу постигнутог успеха на Олимпијаду у Врњачкој Бањи ићи ће „Паланка један“, као и комбинована екипа пензионера из Смедерева и Велике Плана.

Сл. К.

Како до стоте

Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке има 2.400 чланова од којих је 20 у десетој деценији и приближавају се стотом рођендану. Њих је недавно посетило руководство ове организације и са најстаријим члановима попричало о њиховом здрављу, уручило им поклоне и пакете које је (пored пакета Фонда ПИО) организација финансирала из сопствених средстава.

Једна од њих је и бака Вера Аврамовић, која има 93 године, али је покретна, витална, добро се држи, па и мало ради по дворишту и кући. Бака Вера каже да је рецепт за дубоку старост, односно како доживети стоту, да човек буде умерен у свему а много помаже и кад је окружен пажњом деце, унучића, комшија.

Сл. К.

ЛОЗНИЧКИ ПЕНЗИОНЕРИ НА ИЗЛЕТУ У НОВУ ВАРОШ

Пловидба по Златарском језеру

У организацији Градског удружења пензионера Лознице педесет седморо пензионера се 20. августа упутило ка Новој Вароши. Прва пауза је била већ у Љубовији, где их је дочекао и у Клубу удружења угостио увек насмејан и дружељубив Драган Милановић – Гуга, председник Удружења пензионера општине Љубовија.

После освежења и предаха, и добрих два и по сата вожње, стигли су на главно одређиште овог путовања – Златарско језеро. У два катамарана и два чамца излетници су се отиснули у пловидбу по бистрој води која је, према речима локалног ренцера, по квалитету вода прве категорије и употребљива је за пиће. Ренцер је причао и о белоглавим суповима који живе на околним литицама, али којих је овде знатно мање него на увачким и стенама у Горњој Трешници код Љубовије.

Иначе, Златарско језеро је вештачко језеро у долини Увца. Налази се између планине Златар и Муртенице, удаљено петнаестак километара од Нове Вароши. У историји језера постоји прича да су географи пре 1960. године добили задатак да учртају језеро знајући да ће оно потопити читаво једно село: куће, штале, воћњаке, лива-

Пензионери Лознице су пасионирани путници

де, цркву, школу, гробље... То је била цена напретка и будућности овог краја. Саграђена је брана висине 83 метра и 1.208 метара дужине, која је укротила обесни Увац и створила хидроелектрану Кокин Брод и Златарско језеро.

Након вожње језером која је била јединствен догађај у коме су сви уживали, путовање је настављено према манастиру Свети Козма и Дамјан. Насупрот мањим, али

свеједно лепим, дрвеним објектима цркве и звоника налази се велики манастирски конак окружен четинарским шумама. Као и обично када посећују верска здања, путници су запалили свеће и кратко уживали у лепотама природе.

Након ручка и предаха, помало уморни али увек расположени за песму, кренули су назад у Лозницу.

Сава Бабић

БРАНИСЛАВ РАКИЋ, ШАХОВСКИ МАЈСТОР И „ШАХОВСКИ” НОВИНАР

Пензионер који то није

Интернационални шаховски мајстор, новинар у пензији Бранислав Ракић Крца, аутор је, до сада, 12 књига о шаху. Био је дугогодишњи извештач Политике експрес и помоћник главног уредника. Слика је и прилика максиме „да новинар остаје увек новинар”.

Као пензионер живи у новобеоградском „насељу Сунца” – Блоку 45 и, веровали или не, припрема следећу, 13. књигу о шаху. Његова књига о „мечу столећа” Фишер – Спаски је бестселер, а најдуховитија је она о мечу у Београду, Корчној – Спаски. У Загребу, 1977. године, на шаховском првенству Југославије, учесници шампионата и колеге новинари прогласили су га за најбољег новинара извештача. У новинској кући Политика, где је дочекао пензију, надобијао се награда и као новинар и као шахиста Политикиног шаховског клуба. А у младо-

сти је био гимнастичар и песник. Аутор је многих песама које је компоновао и певао Мики Јевремовић, његов гимназијски друг из Ваљева. Песма „Запевајте песме старе”, у извођењу Предрага Цунета Гојковића, такође је његова а куриозитет је да су се њих двојица упознали тек у трећој деценији извођења те популарне песме.

Сада са шаховским новинаром Љубишом Стојиљковићем свакодневно игра „цугер” мечеве. Резултате тих мечева ће, вероватно, утврдити вештачка интелигенција ако се буде утврђивао њихов скор. Они и даље играју.

Иначе, Бранислав Ракић пази на своје здравље, редовно шета по Новом Београду, око реке Саве, док му кишобран уместо штапа помаже у шетњи. Воли да обиђе и пијаце а дневну штампу обавезно чита. Са професорком Економског факулте-

Бранислав Ракић

та, др Алисом Марић, нашом шаховском велемајсторком, уговорио је приказ своје будуће шаховске књиге, а са академиком Матијом Бећковићем планира промоцију књиге у Ваљеву. Они су „београдски” Ваљевци и своје књиге традиционално промовишу увек у том граду, где се том приликом обично одржи и књижевно-шаховско вече.

Текст и фото: Миле Гарић

Услови за пензионисање у 2025. години

? Б. Д., Сефкерин: Какви су услови за пензионисање жена у 2025. години? У јануару ћу имати 38 година и шест месеци стажа.

Одговор: Према одредбама Закона о ПИО, услов за стицање права на старосну пензију за осигураника жену у 2025. години јесте да има 63 године и 10 месеци живота и најмање 15 година стажа осигурања. Осигураник жена која нема прописане године живота за остваривање права на старосну пензију, може да оствари право на превремену старосну пензију

ако има 60 година живота и 40 година стажа осигурања. Висина превремене старосне пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, с тим што се превремена старосна пензија трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец који недостаје до услова за стицање права на старосну пензију. То умањење не може бити веће од 20,4 одсто.

Обавезно плаћање доприноса

? А. С., Прањани: Остварио сам право на старосну пензију, али планирам да и даље обављам самосталну делатност. Да ли је неопходно да и даље плаћам доприносе за ПИО?

Одговор: Предузетник који је остварио право на старосну пензију и који је наставио да обавља самосталну делатност, према Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање, и даље је обвезник доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и не може бити ослобођен обавезе обрачунавања и плаћања доприноса сходно члану 64 тог закона. Према члану 121, став 1 Закона о ПИО, корисник старосне пензије који се

запусти на територији Републике, односно обавља самосталну делатност по основу које је обавезно осигуран на територији Републике, има право по престанку тог запослења, односно обављања самосталне делатности, на поновно одређивање пензије ако је био у осигурању најмање годину дана. Поновно одређивање пензије Фонд врши на захтев корисника. Фонд је дужан да кориснику права утврди повољнији износ пензије.

Остаје умањење пензије

? Г. В., Чачак: Отишла сам у пензију 2021. године са 59 година и десет месеци и 40 година и два месеца стажа. После годину дана сам се поново запослила и радим још увек уз плаћање доприноса ПИО фонду. Да ли имам право на ревизију решења за пензију и укидање умањења од 0,34 одсто за сваки месец?

Одговор: Корисник старосне или превремене старосне пензије који је, након стицања права на старосну или превремену старосну пензију, био најмање годину дана у осигурању, има право да поднесе захтев за поновно одређивање пензије, а приликом обрачуна пензије у обзир ће бити узет стаж и зараде остварене након стицања пензије. Захтев се подноси по престанку осигурања, а Фонд је дужан да кориснику права утврди повољ-

нији износ пензије. На овај начин се, међутим, не може анулирати умањење превремене старосне пензије јер је ово умањење трајно. Дакле, умањење превремене старосне пензије које је прописано Законом о ПИО остаје и у случају када је корисник превремене старосне пензије, коме се врши поновно одређивање пензије по члану 121 Закона о ПИО, навршио године живота прописане за стицање права на старосну пензију.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Контролни преглед

? О. Т., Смедеревска Паланка: Од октобра 2023. године примам новчану накнаду за туђу помоћ и негу по решењу Фонда ПИО, а контролни преглед ми је заказан за октобар ове године. Шта је потребно да припремим од документације за контролни преглед и коме треба да се обратим?

Одговор: Фонд ПИО по службеној дужности шаље позив кориснику коме је решењем Фонда признато право на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, са обавезом контролног прегледа. Позив ће

Вам бити послат препорученом поштом на кућну адресу. У позиву ће бити наведен заказани термин за контролни преглед, као и документација коју би том приликом требало да донесете.

Није могућ докуп стажа

? Р. Г., Велико Градиште: Напунила сам 62 године и имам тринаест година и четири месеца стажа. Не радим већ пет година. Да ли могу да докупим недостајући стаж до 15 година да бих могла да остварим право на пензију?

Одговор: Према важећим прописима о пензијском и инвалидском осигурању, није могуће докупити стаж, односно није могуће једнократном уплатом доприноса надоместити стаж до услова за пензију. Можете да поднесете захтев за стицање својства осигураника по члану 15 Закона о ПИО и сами уплаћујете доприносе. Доприноси се плаћају месечно

на основицу коју сами одаберете од 13 понуђених и Ваша је одлука колико ћете временски да уплаћујете доприносе. Својство осигураника стиче се даном подношења захтева, а на захтев лица може се стећи најраније 30 дана пре подношења захтева. Детаљније информације о овом осигурању, као и износи основица и доприноса објављени су на сајту Фонда ПИО.

Увећани додатак за ТПН

? С. Н., Панчево: Деца од рођења због потпуног оштећења вида имају право на туђу негу и помоћ (100%). Да ли поред тога имају право и на увећани додатак за помоћ и негу другог лица?

Одговор: Право на увећани додатак за помоћ и негу регулисано је Законом о социјалној заштити и прописано је да право на овај додатак остварују лица која имају утврђен проценат телесног оштећења 100 одсто. С обзиром на то да је при-

мена овог закона у надлежности Центра за социјални рад, захтев се подноси овом органу који одлучује о праву на увећани додатак и доноси решење. Лекарске комисије Фонда ПИО само врше вештачење здравственог стања детета.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РАЈКО КУЗМА- НОВИЋ	МОРНАРИ- ЧКИ ТЕХНИЧКИ ЗАВОД	ПОКЛИЧ ПРИ ЈУРИШУ	БЕОГРАД- МОСТ	ХИНДУСКЕ РЕИНКАР- НАЦИЈЕ	ЛУКСУЗНИ АУТОМОБИЛ	НАШ СЛИКАР, СТОЈАН
ЈЕЛО ОД СЕЦКАНОГ МЕСА, КРОМПИРА И ЈАЈА						
САКУПЉАЧ ЛЕКОВИ- ТОГ БИЉА						
СВАБА, СУКОБ						
 ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СЛОВО ГРЧКОГ АЛФАБЕТА	НАЧИН ИЗ- РАЖАВАЊА ГРАД У ХРВАТскоЈ				
ПОСЛОВНЕ ПРОСТО- РИЈЕ						
ЧОВЕК ИЗ ДРЕВНЕ АСИРИЈЕ						
ПОКРЕТИ МИШИЋА ЛИЦА						
БИРО ЗА ЈЕВРЕЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ				ПОДЕРАНО МЕСТО НА ОДЕТИ	ЈАЈОЛИК	ГЛ. ГРАД АЛБАНИЈЕ
СУРОВИ ВЛАДАР						
СЛИКЕ ГОЛОГ ТЕЛА						
 ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГЛАВНИ ГРАД ВОЈ- ВОДИНЕ	ПЛАНИН- СКИ МАСИВ У ИТАЛИЈИ	ПОКЛОН НАЗИВ ЗА КРУШЕВ- ЉАНИНА			
ОСНОВНЕ ПОСТАВКЕ						
РАШИВЕН ПО ШАВУ						
ГРАД У СЕВЕРНОЈ ИТАЛИЈИ						
ПРКОС					ЦЕНТАР ЗА АУДИОВИЗ. МЕДИЈЕ	АРСЕН ОД МИЉА
МАЛА СИПА						
ВРСТА ЛУЖНОГ ВОЂА						
ФУДБАЛ- СКИ КЛУБ ИЗ КИЈЕВА						

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	▼									
2										
3										
4			■							
5				■						
6										
7										
8		■						■		
9	■						■			
10						■				
11					■					■
12				■					■	
13										
14										
15										

ВОДОРАВНО: 1. Влажан, 2. Наука о моралу (мн.), 3. Део крошње дрвета, 4. Грчко слово - Академија наука, 5. Америчка глумица Гарднер - Исток, 6. Дрвена направа за волове, 7. Наша глумица, 8. Непер - Чешки трактор - Улица, 9. Фотографија - Шаховска ознака за Хонг Конг, 10. Наш новац - Која је беле боје, 11. Стабљика траве - Шарен коњ, шарац, 12. Операт. тактичка дејства - Франц. глумац, Жан - Литар, 13. Припадница народа на Кавказу, 14. Фински реливозач, 15. Претварати се, забушавати.

УСПРАВНО: 1. Америчка глумица - Два спојена часа, 2. Који садржи отров - Цедило, 3. Јужнокорејска марка ауто - Филм Емира Кустурице, 4. Бубуљица - Со сирћетне киселине - Комитет за визуелне уметности, 5. Особа која врши реанимацију - Шпански фк из Мадрида, 6. Други општински суд - Редни број, 7. Орегон - Власник банке, 8. Белгија - Јунакиња, 9. Срамота, брука - Руска негација, 10. Карика - Прошле године.

РЕШЕЊЕ: муска, травар, завада, стил, локал, аспрад, мимика, бјо, деспот, актови, дар, начела, опаран, верона, нинат, сипица, ананас, динамо.

РЕШЕЊЕ: мокар, етике, грана, ро, ан, ава, и, јапан, аица, дорпа, н, ветор, ул, ф, потос, хрк, динлар, бела, влат, шаро, ода, ено, л, черкескичња, ариватанен, симулират.

Да ли сте знали ...

– да се сваке године 16. октобра обележава Светски дан хране, један од најважнијих датума у календару јавног здравља. Обележава се од 1981. године, у више од 150 земаља света. Датум је изабран јер је на тај дан 1954. основана Светска организација за храну и пољопривреду.

– да се, иако је у 2023. око 865 милиона људи на свету искусило озбиљну несигурност хране, остајући гладно по цео дан и више, годишње баци око 1,3 милијарде тона хране, односно скоро трећина све хране? То је око милијарду оброка дневно, а највећи део отпада у фази производње и складиштења, али за велики проценат су одговорна и домаћинства.

– да у свету постоји више од 50.000 јестивих биљака али само 15 њих обезбеђује 90 процената светског енергетског уноса хране? Две трећине тог износа чине пиринач, који је главни глобални производ, кукуруз и пшеница. Остале основне намирнице укључују просо и сирак, кромпир, касаво, јам и таро, рибу, пилетину и млечне производе.

– да су десет највећих пољопривредних произвођача у свету: Кина, Сједињене Државе, Бразил, Индија, Русија, Француска, Мексико, Јапан, Немачка и Турска? Кина је највећи светски произвођач пиринча, пшенице, кукуруза и кромпира; Сједињене Државе су највећи произвођач соје, кукуруза и меса, док је Бразил први у свету по производњи кафе, поморанџе и такође соје.

– да је највећи појединачни произвођач хране на свету компанија Nestlé? Основана 1866. године, са седиштем у Швајцарској, послује у 189 земаља света и запошљава више од 300.000 људи. Међу првих десет налазе се и компаније: PepsiCo, Coca-cola, британски Unilever, Tyson Foods, Kraft Heinz, General Mills, Mondelez International (водећи светски произвођач чоколаде, кекса, слаткиша), Conagra Brands и Campbell Soup Company.

– да због промене начина живота, убрзане урбанизације и доступности хране, људи једу све више ултра прерађене хране а све мање свеже и пресне? У последње две деценије проценат калорија из ултра прерађене хране повећао се са 53 на 57 одсто, док је стопа калорија из свеже хране пала за више од пет процената, са 32,7 на 27,4 одсто.

Лековите мисли

Велик је сваки човек који увек остане човек!

Истина увек иде сама, а лаж са два лажна сведока.

Моја пензија се држи узречице: „Сваког госта три дана доста.“

Пред судом историје нема привилегованих!

Не знам шта радим, али то добро радим.

Са колегама увек имам нешто да причам. Ако ни о чему, оно о болестима.

Душан Старчевић

Разговор

Живи се не чујемо кад узмемо телефон у руке.

Клупко се одмотава. Сви се труде да похватају конце.

Има танке живце ко се провлачи кроз иглене уши.

Потрошачко смо друштво. Трошимо време гледајући излоге.

Кад уђемо у продавницу, много нас то изађе.

Лоши бацају прашину у очи, а добри праше.

Жељко Марковић

Књига

Човек је као књига, увек неко не буде прочитан.

Лепа прошлост има своју другу страну у будућности.

Кад умреш, неки се сете и да си се уопште родио.

Као дете био сам глина, а сад видим да напредујем до камена.

Младост је у журби, а старост нема времена.

Афоризам није звезда падалица, он је светлост духа.

Миљан Деспотовић

Сенка

Да бисмо стварно били победници, морамо прво победити себе.

Кад се лечење почело плаћати, све је мање болесних.

Чувајте своју сенку да би она чувала вас.

Језик често упрља добра дела.

Очај је бунар из кога се тешко излази.

Немојте никад престати волети, тако ћете остати људи.

Бранка Лазић

Решење

Нашао сам решење за тврди орах, велики чекић.

Кредит је моје највеће богатство. Могу доживотно да га рефундирам.

Свака зора има мрачну прошлост.

Братски смо поделили имовину. Брат је узео све.

Не само да читам него се и провлачим између редова.

Афоризам боли глава, а и ребра.

Радомир Станојковић